

እምነታችን

The Westminster Confession of Faith

ተርጓሚና አሳታሚ

ቴስ ኃይሉ መኮንን

**እርቶዶክስ ፕረስቢቴሪያን ቤተ ክርስቲያን
የመንፈሳዊ ትምህርት ሥነ ጽሑፍ አገልግሎት**

**አሳታሚው በጽሑፍ ከሚሰጠው ፈቃድ ውጪ ይህን መጽሐፍ
መገልበጥና ማባዛት የተከለከለ ነው።**

**Committee on Foreign Missions
The Orthodox Presbyterian Church
607 N. Easton Road, Bldg. E, Box P
Willow Grove, PA 19090-0920
USA**

መግቢያ

ይህ «እምነታችን» ተብሎ የተሰየመው ጽሑፍ Westminster Confession of Faith¹ ከሚለው የእምነት መግለጫ የተተረጎመ ነው። ይህ የትምህርት መጽሐፍ በመጀመሪያ የተጻፈው በእንግሊዝ አገር እ. ኤ. አ. 1643 ዓ. ም. ሲሆን የፕረስቢቴሪያን ቤተ ክርስቲያን የእምነት መመሪያ ሆኖ ለብዙ ዓመት አገልግሏል። አሁንም የወንጌል አማኝ የሆኑት የፕረስቢቴሪያን አብያተ ክርስቲያናት የእምነታቸው መመሪያ አድርገው ይጠቀሙበታል። ይህ መጽሐፍ አማርኛ አንበብው መረዳት ለሚችሉ ሁሉ ብዙ በረከት እንዲያመጣ ጸሎታችንና ምኞታችን ነው።

እምነታችን ከተሰኘው ጽሑፍ ቀጥሎ በጥያቄና በመልስ የተዘጋጀ ካተኪዝም ቀርቧል። ይህ ካተኪዝምም እንዲሁ በዌስት ሚንስተር ጉባኤ 1643 ዓ. ም. ተዘጋጀ። ያዘጋጁትም ሊቃውንት The Shorter Catechism ብለው ሰይሙታል። የአማርኛው ትርጉም ታርሞ የተዘጋጀው በአልበርት ሲ. እስትርንግ፣ በኢትዮጵያ ዘመን አቆጣጠር 1963 ዓ. ም. ሲሆን አሁን ደግሞ እኔ በዚህ መልክ አያይዤ አቅርቤዋለሁ። ካንዳንድ የቃላት ማስተካከል በሰተቀር ዋና ትርጉሙ ያው የበፊቱ ነው።

ቄስ ኃይሉ መኮንን

ጥቅምት 24 ቀን 14 ቀን 1983 ዓ. ም.

ዋሽንግተን ዲ. ሲ.

USA

24 October 1990

¹ዌስትሚንስተር የተባለው በለንደን የሚገኝ ቤተ ክርስቲያን ነው፤ ስሙም ዌስትሚንስተር ፖፕል ይባላል። ጽሑፉን ያዘጋጀው ጉባኤ የተሰበሰበው በዚህ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ስለነበር የጽሑፉ ስም ዌስትሚንስተር ተባለ።

ለሁለተኛው እትም መግቢያ

የመጀመሪያው እትም በተወሰነ ቁጥር ስለተባዛ በቶሎ ተበትኖ አለቀ። ብዙዎች ስላላገኙትና እንዲሁም በሌሎችም ቦታዎች በጣም ተፈላጊነት ስላገኘ፤ ይህን ሁለተኛ እትም ላዘጋጅ ለጌታ ምስጋና እያቀረብሁ ነው።

ይህ ጽሑፍ በድጋሚ ሊዘጋጅና ሊታተም የቻለው ኦርቶዶክስ ፕረስቢቴሪያን ቤተ ክርስቲያን የአማርኛ የመንፈሳዊ ሥነጽሑፍ አገልግሎት ስለጀመረች ነው። በእግዚአብሔር ድጋፍና በቤተ ክርስቲያኒቱ አገልግሎት፤ ከዚህ በኋላም በረካታ የመንፈሳዊ ትምህርት ያዘሉ ጽሑፎችን ለማሳተም ዓላማ አለን።

በመጀመሪያው እትም ላይ የነበሩት ብዙ የፊደላትና የቃላት ስሕተቶች በተቻለ መጠን በዚህ በሁለተኛው እትም ላይ ታርመዋል።

ባለፉት ዓመታት ውስጥ እግዚአብሔር የክርስቲያኖችን ቁጥር አበርክቷል። በዚያውም መጠን ደግሞ ሰይጣን ብዙ ሐስተኛ ትምህርቶችን በክርስቲያኖች መካከል በመዝራት ለማሰናከል እየጣረ ነው። ይህ ጽሑፍ ምእመናን በእምነታቸው የተመሠረቱ እንዲሆኑ ይረዳቸዋል። ትምህርቱ በጣም ጥልቅ ከመሆኑ የተነሣ፤ ለአዲስ አማኞች የበለሉ ክርስቲያኖች በማብራራት ሊረዱቸው ያስፈልጋል።

የቤተ ክርስቲያን መሪዎችም ምእመናንን ለማስተማር በሚያደርጉት ጥረት ይህ ጽሑፍ ጠቃሚ መሣሪያ ነው። በዚህ መጽሐፍ በሰፊነት በእንዳንዶቹ ነጥቦች ሙሉ በሙሉ ሁላችንም እንደማንስማማባቸው ግልጽ ነው፤ ግን ቢያንስ ከመቶው በዘጠና አምስቱ ስለምንስማማባቸው፤ የማንስማማባቸው ነጥቦች የመጽሐፉን ጠቃሚነት ሊቀንሱት አይገባም። ስለዚህ ምእመናን ቃሉን በማወቅ እንዲጠነክሩ፤ ክርስቶስም በልባቸው በእነዎት እንዲኖር፤ ሥርና መሠረታቸውም በፍቅር እንዲጸና፤ ይህ ጽሑፍ ተዘጋጅቶ ቀርቧል። ከብር ለአምላካቸንና ለአዳኛችን ይሁን! አሜን!!

ቄሰ ኃይሉ መኮንን

ጥር 15 ቀን 1989 ዓ. ም.

ቨርጂንያ፤ አሜሪካ

January 1997

USA

ምዕራፍ አንድ መጽሐፍ ቅዱስ

1. ሰው በተፈጥሮ ያገኘው ሕሊና፣ የተፈጥሮ ነገሮች የሚያስተላልፉት መልእክትና እንዲሁም በታሪክ ውስጥ የሚፈጸሙት ድርጊቶች ባንድነት የእግዚአብሔርን ኃይል፣ የእግዚአብሔርን ጥበብና የእግዚአብሔርን በጎነት እንዲሁም መለኮታዊ ሕልውናን ምን ጊዜም ቢሆን ግልጽ አድርገው ያውጃሉ። ስለዚህ እግዚአብሔርን ላለማወቅ ከንቱ ምክንያት የሚፈጥሩትን መልስ ያሳጧቸዋል¹። ይሁን እንጂ እነዚህ ከላይ የተጠቀሱት ነገሮች ለደኅንነት አሰፈላጊ የሆነውን የእግዚአብሔርን እውቀትና ፈቃድ ሊገልጹ ብቁ አይደሉም²። ስለዚህ እግዚአብሔር በልዩ ልዩ ዘመናት፣ በልዩ ልዩ መንገዶች ራሱን ሊገልጽና ፈቃዱን ለቤተ ክርስቲያን ሊያውጅ በጎ ፈቃዱ ሆነ³። በኋላም እውነት በተሻለ መንገድ አዲጠበቅና እንዲተላለፍ፤ ቤተ ክርስቲያንም በበለጠ ተመሥርታና ጸንታ የሥጋን ማታላል፣ የሰይጣንና የዓለምን ማወናበድ መቋቋም እንድትችል የገለጸላትን በሙሉ በጽሑፍ አስቀመጠ⁴፤ ይህም መጽሐፍ ቅዱስ ነው⁵። ከዚህም የተነሣ መጽሐፍ ቅዱስ ከመጻፉ በፊት ፈቃዱን ያሳውቅባቸው የነበሩት መንገዶች አሁን ስላቆሙ ዓላማውንና ሐሳቡን በሙሉ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ጠቅልሎታል⁶። ይህም ሁኔታ መጽሐፍ ቅዱስ እጅግ አሰፈላጊ መሆኑን ያስረዳል።

1. ሮሜ 2:14-15፤ 1:19-20፤ መዝ. 19:1-4፤ እንዲሁም ሮሜ 1:32ና 2:1።
2. ዮሐ. 17:3፤ 1ኛ ቆሮ. 1:21፤ 2:13-14።
3. ዕብ. 1:1-2።
4. ሉቃ. 1:3-4፤ ሮሜ 15:4፤ ማቴ. 4:4-7-10፤ ኢሳ. 8:20።
5. 2ኛ ጢሞ. 3:15፤ 2ኛ ጴጥ. 1:19።
6. ዮሐ. 20:31፤ 1ኛ ቆሮ. 10:12፤ 14:37፤ 1ኛ ዮሐ. 5:13፤ ዕብ. 1:1-2፤ 2:2-4።

2. መጽሐፍ ቅዱስ የሚከተሉት መጻሕፍት አሉት።

የብሉይ ኪዳን መጽሐፍት

እሪት ዘፍጥረት
እሪት ዘጸአት
እሪት ዘሌዋውያን
እሪት ዘኵልቁ

እሪት ዘዳግም
መጽሐፈ ኢያሱ
መጽሐፈ መሳፍንት
መጽሐፈ ሩት

1ኛ ሳሙኤል
 2ኛ ሳሙኤል
 1ኛ ነገሥት
 2ኛ ነገሥት
 1ኛ ዜና መዋዕል
 2ኛ ዜና መዋዕል
 መጽሐፍ ዕዝራ
 መጽሐፈ ነህምያ
 መጽሐፈ አስቴር
 መጽሐፈ ኢዮብ
 መዝሙረ ዳዊት
 መጽሐፈ ምላሴ
 መጽሐፈ መከብብ
 መኃልየ መኃልይ
 ትንቢተ ኢሳይያስ
 ትንቢተ ኤርምያስ

ሰቆቃው ኤርምያስ
 ትንቢተ ሕዝቅኤል
 ትንቢተ ዳንኤል
 ትንቢተ ሆሴዕ
 ትንቢተ አዋጽ
 ትንቢተ ሚካያስ
 ትንቢተ ኢዩኤል
 ትንቢተ አብድዩ
 ትንቢተ ዮናስ
 ትንቢተ ናሆም
 ትንቢተ ዕንባቆም
 ትንቢተ ሶፎንያ
 ትንቢተ ሐጌ
 ትንቢተ ዘካርያስ
 ትንቢተ ሚላክያስ

የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት

የማቴዎስ ወንጌል
 የማርቆስ ወንጌል
 የሉቃስ ወንጌል
 የዮሐንስ ወንጌል
 የሐዋርያት ሥራ
 ወደ ሮሜ ሰዎች
 1ኛ ቆሮንቶስ
 2ኛ ቆሮንቶስ
 ወደ ገላትያ ሰዎች
 ወደ ኤፌሶን ሰዎች
 ወደ ፊልጵስዮስ ሰዎች
 ወደ ቆላስያስ ሰዎች
 1ኛ ተሰሎንቄ
 2ኛ ተሰሎንቄ

1ኛ ጢሞቴዎስ
 2ኛ ጢሞቴዎስ
 ወደ ቲቶ
 ወደ ፊልሞና
 ወደ ዕብራውያን
 1ኛ ጲጥሮስ
 2ኛ ጲጥሮስ
 1ኛ ዮሐንስ
 2ኛ ዮሐንስ
 3ኛ ዮሐንስ
 የያዕቆብ መልእክት
 የይሁዳ መልእክት
 የዮሐንስ ራእይ

እነዚህ ሁሉ የእምነትና የሕይወት መመሪያ ይሆኑ ዘንድ በእግዚአብሔር መንፈስ መሪነት የተጻፉ ናቸው።

7. ሉቃ. 16:29+31፤ 24:27፤ 2ኛ ጢሞ. 3:15+16፤ ዮሐ. 5:46+47።

3. አዋልድ መጽሐፍት በእግዚአብሔር መንፈስ የተጻፉ ሰላይደሉ ከመጽሐፍ ቅዱስ መጽሐፍት ክፍል ውስጥ አይገቡም። ስለዚህ በእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ምንም ሥልጣን የላቸውም። ተራ የሰዎች ጽሑፎች ከሚኖሯቸው ሥልጣን የተለየ ሥልጣን ተስጥቷቸውም በሥራ ላይ ሊውሉ አይገባም።

8. ራእ. 22:18+19፤ 2ኛ ሲጥ. 1:21።

4. ልናምነውና ልንታዘዘው የሚገባን የመጽሐፍ ቅዱስ ሥልጣን የተመረኮዘው በማንም ሰው ወይም በቤተክርስቲያን ምስክርነት ላይ አይደለም፤ ነገር ግን እውነት በሆነውና በደራሲው በእግዚአብሔር ላይ ነው። ስለዚህ መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ብቻ በመሆኑ ሊታመን ይገባል።

9. 2ኛ ሲጥ. 16:29+31፤ 24:27+44፤ 2ኛ ጢሞ. 3:15+16፤ ዮሐ. 8:46+47።

5. በቤተ ክርስቲያን ምስክርነት የተነሣ መጽሐፍ ቅዱስን እንድናከብር ልንገፋፋ እንችላለን¹⁰። የመልእክቱ መለኮታዊነት፣ የትምህርቱ ስምረት፣ ያጻጻፉ ግርማ፣ ልዩ ልዩ የሆኑት ክፍሎች ባንድነት መስማማት፣ በእግዚአብሔር ክብር ለመስጠት ያለው ዓላማ፣ ሰው ሊድንበት የሚችልበትን መንገድ ማሳየቱ፣ ሌሎችም ተወዳዳሪ የሌላቸው የአጻጻፍ ውበቶችና ሙሉነቱ በአንድነት መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ለመሆኑ ያለጥርጥር ያረጋግጣሉ። ይህም ሆኖ ሳለ ግን መጽሐፍ ቅዱስ ስህተት የሌለበት ፍጹም የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን ልናምን የምንችለው ከቃሉ ጋር በመተባበር በልባችን ውስጥ ከሚመሰክረው ከእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ሥራ የተነሣ ነው¹¹።

10. 1ኛ ጢሞ. 3:15

11. 1ኛ ቆሮ. 2:9+10፤ ዕብ. 4:12፤ ዮሐ. 10:35፤ ኢሳ. 55:11፤ በተጨማሪም ሮሜ 11:36፤ መዝ. 19:7-11፤ እንዲሁም 2ኛ ጢሞ. 3:15፤ 1ኛ ቆሮ. 2:4+5፤ 1ኛ ተሰ. 1:5፤ 1ኛ ዮሐ. 2:20+27፤ እንደገናም ኢሳ. 59:21

6. ስለ እግዚአብሔር ክብርና ስለሰው ደኅንነት፣ ስለ እምነትና ስለ ኑሮ የእግዚአብሔር ሐሳብ አንድም በግልጽ በመጽሐፍ ቅዱስ ተጽፎ ይገኛል፤ ወይም ትክክለኛ በሆነና አስፈላጊ በሆነ የማብራሪያ አስተሳሰብ ከተጻፈው ይደረስበታል። አዲስ የመንፈስ ቅዱስ መገለጥም ሆነ ሲወርድ ሲዋረድ በመጣ የሰዎች ትምህርት አንዳችም ነገር በቃሉ መጨመር አይቻልም¹²። ነገር ግን ከቃሉ ደኅንነት የሚሰጠውን እውቀት ለመቀበል መንፈስ ቅዱስ ለልብና

ብርሃን እንደሚሰጥ አስፈላጊ መሆኑን እናምናለን¹³። በአምልኮተ እግዚአብሔር ሥርዓትና በቤተ ክርስቲያን አስተዳደር በኩል ቃሉ ሰግልጽ የማይጠቁማቸው በሰዎች ተግባርና በኅብረተሰቡ ያሉ አዳንድ ሁኔታዎች አሉ፤ እነሱም በተፈጥሮ ብርሃን፣ ጭምት በሆነ ክርስቲያናዊ የሐሳብ ሚዛን፣ ምንጊዜም ልንከተላቸው በሚገባን አጠቃላይ የቃሉ ሐሳብ ሊመሩ ይገባል¹⁴።

12. 2 ጢሞ. 3:15-17፤ ገላ. 1:8+9፤ 2ኛ ተሰ. 2:2

13. ዮሐ. 6:45፤ 1ኛ ቆሮ. 2:12+14+15፤ ኤፌ. 1:18፤ 2ኛ ቆሮ. 4:6

14. 1ኛ ቆሮ. 11:13+14፤ 14:26+40

7. በመጽሐፍ ቅዱስ የሰፈሩት ነገሮች ሁሉ በራሳቸው እኩል ግልጽነት የላቸውም። እንዲሁም ለሁሉም እኩል ግልጽ አይሆኑም¹⁵። ነገር ግን ለደኅንነት ሊያበቁ፣ ሊታመኑና ሊጠበቁ የሚገባቸው በግልጽ ስለተጻፉና ባንድ ወይም በሌላ ቦታ ተብራርተው ስለሚገኙ የተማሩት ብቻ ሳይሆኑ ያልተማሩትም መጠነኛ ጥረት በማድረግ ሊገነዘቡቸው ይችላሉ¹⁶።

15. 2ኛ ጴጥ. 3:16

16. መዝ. 119:105+130፤ ዘዳ. 29:29፤ 30:10-14፤ ዮሐዋ. 17:11

8. መጽሐፍ ቅዱስ በቀጥታ በእግዚአብሔር መንፈስ መሪነት ስለተጻፈና በእግዚአብሔርም ጥበቃና እንክብካቤ ከስህተት ስለተጠበቀ እውነተኛነቱ የማይጠረጠር ነው¹⁷። በሃይማኖትም ከርከር ሁሉ ቤተ ክርስቲያን የመጨረሻ የአቤቱታዋ ማሰሪያ ታደርገዋለች¹⁸። ነገር ግን መጽሐፍ ቅዱስን ለማወቅ መብት ያላቸው የእግዚአብሔር ሕዝብ ሁሉ በእግዚአብሔር ፍርሃት መጽሐፍ ቅዱስን እንዲያነቡና እንዲመረምሩ ስለታዘዙ¹⁹፤ መጽሐፍ ቅዱስ በመጀመሪያ የተጻፈባቸው ቋንቋዎችም አሁን ለእግዚአብሔር ሕዝብ ሁሉ ስለማይታወቁ መጽሐፍ ቅዱስ የመጣላቸው ሕዝቦች ሁሉ²⁰ የእግዚአብሔር ቃል በሙላት በሁሉም እንዲገኝ እግዚአብሔርንም በሚገባ እንዲያመልኩትና²¹ መጽሐፍ በሚሰጠው ትእግሥትና መጽናናት ተስፋ እንዲያደርጉ፣ መጽሐፍ ቅዱስ በቋንቋቸው ሊተረጎምላቸው ይገባል²²። ብሉይ ኪዳን በመጀመሪያ የተጻፈው የጥንት የእግዚአብሔር ሕዝብ ቋንቋ በነበረው በዕብራይስጥ ሲሆን አዲስ ኪዳን ደግሞ በዘመኑ የነበሩ የአብዛኞቹ ሕዝቦች ቋንቋ በነበረው በግሪክ ቋንቋ ተጻፈ።

17. ማቴ. 5:18፤ መዝ. 119:89

18. ኢሳ. 8:20፤ ማቴ. 15:3+6፤ ዮሐዋ. 15:15፤ ሉቃስ 16:31

19. ዮሐ. 5:39፤ ዮሐዋ. 17:11፤ ራእ. 1:3፤ 2ኛ ጢሞ. 3:14+15

20. ማቴ. 28:19+20፤ 1ኛ ቆሮ. 14:6፤ ማር. 15:34

21. ቆላ. 3:16፤ ዘጸ. 20:4-6፤ ማቴ. 15:7-9
22. ሮሜ 15:4

9. መጽሐፍ ቅዱስን ያለስህተት የሚተረጉም ራሱ መጽሐፍ ቅዱስ ብቻ ነው። ስለዚህ የአንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ትርጉም አሻሚ ሆኖ ሲገኝ፤ ገለጥ ብሎ የተነገረበት ቦታ ለአሻሚው ክፍል አብራሪ ሆኖ መቅረብ አለበት²³። የአንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ትርጉምም ብዙ ሳይሆን አንድ ብቻ ነው።

23. የሐዋ. 15:15፤ ዮሐ. 5:46፤ 2ኛ ጴጥ. 1:20+21

10. የሃይማኖት ክርክር ሁሉ የበላይ መፍቻ መጽሐፍ ቅዱስ ሊሆን ይገባል። የአብያተ ክርስቲያናት ቃለ ጉባኤ፤ የጥንት ሊቃውንት አስተያየቶች፤ የሰዎች ትምህርቶችና የግል አስተያየቶች በመጽሐፍ ቅዱስ መመዘን ይገባቸዋል። መጽሐፍ ቅዱስ በሚሰጠውም ውሳኔ ልንረጋ ይገባናል²⁴።

24. ማቴ. 22:29+31፤ የሐዋ. 28:25፤ 1ኛ ዮሐ. 4:1-6

ምዕራፍ ሁለት ትምህረተ ሥላሴ

1. እውነተኛና ሕያው የሆነ አንድ አምላክ ብቻ አለ²። እሱም በባሕርዩ ውስን ያልሆነና ፍጹም ብጹዕ የሆነ³፤ ንጹህ መንፈስ⁴፤ የማይታይ⁵፤ ሥጋ የሌለው፤ የማይከፋፈል⁶፤ ከሰዎች ባሕርይ የተለየ⁷፤ የማይለወጥ⁸፤ ታላቅ⁹፤ ዘላለማዊ¹⁰፤ በሰው አእምሮ ተጠቅልሎ የማይወሰን¹¹፤ ኃያል¹²፤ በጥበብ የተሞላ¹³፤ ፍጹም ቅድስናን የተጎናጸፈ¹⁴፤ ፍጹም ነጻነት ያለው¹⁵፤ በሁሉ ነገር ፍጹም ሙሉነትን የተቀዳጀ¹⁶፤ ሁሉን ነገር ለራሱ ክብር¹⁷ በማይለወጠውና ጻድቅ በሆነው ምክሩ የሚሠራ¹⁸፤ ፍጹም አፍቃሪ¹⁹፤ ችር፤ መሐሪ፤ ታጋሽ፤ በመልካምነትና በእውነተኛነት የበለጸገ፤ በደልን፤ ኃጢአትንና መተላለፍን የሚምር²⁰፤ አጥብቀው ለሚፈልጉት ዋጋቸውን የሚሰጥ²¹፤ በፍርዱ ፍጹም ጻድቅና አስፈሪ²²፤ ኃጢአትን የሚጠላ²³፤ በደለኛውን እንዲሁ ንጹህ ነህ የማይል ነው²⁴።

1. ዘጸ. 6:4፤ 1ኛ ቆሮ. 8:4፤ ገላ. 3:20
2. 1ኛ ተሰ. 1:9፤ ኤር. 10:10
3. ኢዮ. 11:7+8+9፤ 26:14፤ መዝ. 139:6
4. ዮሐ. 4:24

5. 1ኛ ጢሞ. 1:17፤ ዮሐ. 1:18
6. ዘጳ. 4:15+16፤ ዮሐ. 4:24፤ ሉቃ. 24:39
7. ዮሐዋ. 14:11+15
8. ያሴ. 1:17፤ ሚሊ. 3:6
9. 1ኛ ነገ. 8:27፤ ኤር. 23:23+24
10. መዝ. 90:2፤ 1ኛ ጢሞ. 1:17
11. መዝ. 145:3፤ ሮሜ 11:34
12. ዘፍ. 16:27
13. ሮሜ 16:27
14. ኢሳ. 6:3፤ ራእ. 4:8
15. መዝ. 115:3፤ ኢሳ. 14:24
16. ኢሳ. 45:5+6፤ ዘጸ. 3:14
17. ኤፌ. 1:11
18. ምሳ. 16:4፤ ሮሜ 11:36፤ ራእ. 4:11
19. 1ኛ ዮሐ. 4:8+16፤ ዮሐ. 3:16
20. ዘጸ. 34:6+7
21. ዕብ. 11:6
22. ነህ. 9:32+33፤ ዕብ. 10:28-31
23. ሮሜ 1:18፤ መዝ. 5:5+6፤ 11:5
24. ዘጸ. 34:7፤ ነህ. 1:2+3+6

2. እግዚአብሔር ሙሉ ሕይወት²⁵፣ ከብር²⁶፣ መልካምነት²⁷፣ ብፁዕነት²⁸ በራሱና ከራሱ አለው። በራሱና በራሱ ፍጹም የተሟላ ስለሆነ ፍጥረቶቹ ለምንም አያስፈልጉትም²⁹። የራሱን ከብር በፍጥረቶቹ ውስጥ፣ በፍጥረቶቹ ላይ፣ በፍጥረቶቹ በኩል ይገልጻል እንጂ የሌለውን ከብር ፍጥረቶቹ አይጨምሩለትም³⁰። እሱ ብቻ የሕይወት ምንጭ ነው፤ ሁሉ ነገር ከርሱ፣ በርሱ፣ ለእርሱ ነው³¹። በሁሉም ላይ ባለሙሉ ሥልጣን ነው። የፈለገውን ሁሉ በነርሱ በኩል፣ ለነርሱ፣ በነርሱ ላይ ያደርጋል³²። በፊቱ ሁሉ ነገር የተከፈተና የተገለጠ ነው³³፤ እውቀቱም ወሰን የሌለው፣ ስህተት የሌለው፣ በፍጥረቶቹ የማይደገፍ³⁴ ስለሆነ ሁልጊዜ እርገጠኛ የሆነ ነው³⁵። በምክሩ ሁሉ፣ በሥራው ሁሉ፣ በትእዛዙ ሁሉ ፍጹም ቅዱስ ነው³⁶። ከመላእክትና ከሰዎች ከሌሎችም ፍጥረታት ሁሉ ስግደት ቢሆን አገልግሎት ወይም መታዘዝ በፈለገው ጊዜ መጠየቅ ይችላል³⁷።

25. ኤር. 10:10፤ ዮሐ. 5:26
26. ዮሐዋ. 7:2
27. መዝ. 119:68
28. 1ኛ ጢሞ. 6:15፤ ሮሜ 9:5
29. ዮሐዋ. 17:24+25
30. ሉቃ. 17:10

31. ሮግ 11:36
32. ራእ. 4:11 ጳጳሌ 4:25+35 1ኛ ጢዋ. 6:15
33. ዕብ. 4:13
34. ሮግ 11:33+34 መዝ. 147:5
35. የሐዋ. 15:18 ሕዝ. 11:5
36. መዝ. 145:17 ሮግ 7:12
37. ራእ. 5:12-14

3. እግዚአብሔር በአምላካነት፣ በባሕርይ፣ በኃይል፣ በዘላለማዊነት አንድ ሲሆን በአካል ግን ሦስት ነው። ሦስቱ አካላትም አብ ወልድ፣ መንፈስ ቅዱስ ናቸው³⁸። አብ ከግንም የማይወጣና የማይሰርጽ፣ ወልድ ከዘላለም ከአብ የተወለደ³⁹፣ መንፈስ ቅዱስ ከአብና ከወልድ ከዘላለም የሚሠርጽ ነው⁴⁰።

38. ግቴ. 3:16+17 28:19 2ኛ ቆሮ. 13:14 ኤፌ. 2:18
39. የሐ. 1:14+18 ዕብ. 1:2+3 ቆላ. 1:15
40. የሐ. 15:26 ገላ. 4:6

ምዕራፍ ሦስት

የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ዕቅድ

1. እግዚአብሔር ከዘላለም ጀምሮ ፍጹም ጥበብ በሞላበትና ቅዱስ በሆነው ፈቃዱ በነጻነትና በማይለወጥ ውሳኔ እንዲሆን ያሰበውን ሁሉ አስቀድሞ ወሰነ¹። ይህንንም ሲወስን እግዚአብሔር ራሱ የኃጢአት መንሥኤ ባለመሆን² እንዲሁም የፍጡርቹን ፈቃድ ባለመጣስ ነው። የፈቃዱ ፈጻሚ መሣሪያዎች ነጻነታቸው ወይም መሣሪያነታቸው የተጠበቀ ይሆናል እንጂ አይሻርም³።

1. መዝ. 33:11 ኤፌ. 1:1 ዕብ. 6:17
2. መዝ. 5:4 ያዕ. 1:13+14 1ኛ የሐ. 1:5 ዕብ. 1:13
3. የሐዋ. 2:23 ግቴ. 17:12 የሐዋ. 4:27+28 የሐ. 19:11 ምላ. 16:33

2. እግዚአብሔር እንዲፈጸሙ የወሰናቸውን ነገሮች ሁሉ አስቀድሞ ቢያውቅም⁴ እንዲፈጸሙ የወሰናቸውን ነገሮች ያቀደው ወደፊት የሚፈጸሙትን ነገሮች አስቀድሞ ስላወቃቸው አይደለም። ወይም ምን ቢፈጸም ምንን እንድሚያስከትል አስቀድሞ ስላወቀ አይደለም⁵።

4. 1ኛ ሳሙ. 23:11+12 ግቴ. 11:21+23
5. ሮግ 9:11+13+16+18

3. ለከብሩ መገለጫ አንዳንድ ሰዎችና መላእክት⁶ ለዘለዓለም ሕይወት በእግዚአብሔር አስቀድመው ሲወሰኑ ሌሎች ደግሞ ለዘለዓለም ሞት አስቀድመው በእግዚአብሔር ተወስነዋል⁷።

6. 1ኛ ጢሞ. 5:21፤ ይሁ. 61 ማቴ. 25:31+41

7. ኤፌ. 1:5+6፤ 9:22+23፤ ምሳ. 16:4

4. እነዚህ መላእክትና ሰዎች እንዲህ አስቀድመው በነፍሰ ወከፍና በማይሻር ውሳኔ ስለታቀዱ፣ ቁጥራቸው አይጨምርም ወይም አይቀንስም⁸።

8. ዮሐ. 13:18፤ 2ኛ ጢሞ. 2:19፤ ዮሐ. 10:14-16+27+28፤ ዮሐ. 17:2+6+9-12

5. ከሰዎች መካከል ለሕይወት የተመደቡት እግዚአብሔር ዓለም ከመፈጠሩ በፊት በዘለዓለማዊና በማይለወጠው ዓላማው፤ በማይመረመረው ምክሩና በበጎ ፈቃዱ፤ በክርስቶስ ለዘለዓለም ክብር ስለመረጣቸው ነው⁹። ይህም በነጻ ጸጋውና ፍቅሩ ብቻ እንጂ፤ እንደሚያምኑ ወይም መልካም ሥራ እንደሚሠሩና እንደሚጸኑ በማወቁና ወይም ከፍጡርቹ በሚገኝ ምክንያት በመማረኩ አይደለም¹⁰። ይህም ሁሉ ለጸጋው ክብር ነው¹¹።

9. ኤፌ. 1:4+9+11፤ ሮሜ 8:28-30፤ 2ኛ ጢሞ. 1:9፤ 1ኛ ተሰ. 5:9

10. ሮሜ 9:11+13+15+16፤ ኤፌ. 2:8+9፤ 1:5+9+11

11. ኤፌ. 1:6+12

6. እግዚአብሔር የተመረጡትን ለክብር እንደወሰነ ሁሉ እንዲሁም ደግሞ ውሳኔው የሚከናወንበትን መንገድም በራሱ ፈቃድ አብሮ ውስኗል¹²። ስለዚህ የተመረጡት በአዳም ወድቀው በክርስቶስ ይድናሉ¹³። በክርስቶስ ወደ እምነት በመንፈሱ ይጠራሉ፤ ይጸድቃሉ፤ ልጅነትን ይቀበላሉ፤ ይቀደሳሉ¹⁴፤ በሱ ኃይል ለደኅንነት በእምነት ይጠበቃሉ¹⁵። ከተመረጡትም በሰተቀር ሌሎች በክርስቶስ ወደ እምነት አይጠሩም፤ አይጸድቁም፤ ልጅነትን አይቀበሉም፤ አይቀደሱም፤ አይድኑም¹⁶።

12. 1ኛ ጲጥ. 1:2፤ ኤፌ. 2:10፤ 2ኛ ተሰ. 2:13

13. 1ኛ ተሰ. 5:9+10፤ ቲቶ 2:14

14. ሮሜ 8:30፤ ኤፌ. 1:5፤ 2ኛ ተሰ. 2:13

15. 1ኛ ጲጥ. 1:5

16. ዮሐ. 10:14+15+26፤ 6:64፤ ሮሜ 8:28-39፤ ዮሐ. 8:47፤ 17:9፤ 1ኛ ዮሐ. 2:19

7. የቀሩት ሰዎች እግዚአብሔር በማይመረመረው ምክሩና ፈቃዱ ምሕረትን ለመስጠትም ለመንፈግም እንደመልካም ፈቃዱ ለለሚያደርግ በፍጡሮቹ ላይ ላለው ለኃይሉ ክብር ይሆን ዘንድ፤ ላይመርጥ አልፎአቸዋል። እነሱንም በኃጢአታቸው ምክንያት ለገናናው ፍርዱ ክብር ይሆን ዘንድ፤ ለውርደትና ለቁጣ ወስኗቸዋል 17።

17. ማቴ. 11:25+26፤ ሮሜ 9:17+18+21+22፤ ይሁ. 4፤ 1ኛ ጴጥ. 2:8፤ 2ኛ ጢሞ. 2:19+20

8. ይህ የእግዚአብሔር ከፍተኛ የውሳኔ ምሥጢር ትምህርት በጥሩ ዘዴና ጥንቃቄ ሊያዝ ይገባዋል 18። ይህም ሰዎች በቃሉ የተገለጠውን የእግዚአብሔርን ፈቃድ በትጋት በመከተልና በመታዘዝ በጥሪያቸው ጽኑነት ለዘለዓለም የተመረጡ መሆናቸውን እንዲያረጋግጡ ነው 19። በዚህ ሁኔታ ይህ ትምህርት ለምስጋና፣ ለአክብሮት፣ እግዚአብሔርን ለማድነቅ ምክንያት እየሆነ ከልባቸው ወንጌልን ለሚታዘዙ ሁሉ ለትሕትና፣ ለትጋት፣ ለትልቅ መጽናናት ይሆንላቸዋል 21።

18. ሮሜ 9:20፤ 11:33፤ ዘጳ. 29:29

19. 2ኛ ጴጥ. 1:10፤ 1ኛ ተሰ. 1:4+5

20. ኤፌ. 1:6፤ ሮሜ 11:33

21. ሮሜ 11:5+6+20፤ 8:33፤ ሉቃስ 10:20፤ 2ኛ ጴጥ. 1:10

ምዕራፍ አራት

እግዚአብሔር ዓለምን እንደፈጠረ

1. አብ፡ ወልድ፡ መንፈስ ቅዱስ አንድ አምላክ፤ ዘላለማዊ የኃይሉን ክብር፡ የኃይሉን ጥበብ፡ የኃይሉን መልካምነት 2 ለመግለጽ የሚያታዩትንና የማይታዩትን፡ በስድስት ቀን በመጀመሪያ ለመፍጠር መልካም ፈቃዱ ሆነ። የፈጠረውም ሁሉ መልካም ነበር 3።

1. ሮሜ 11:36፤ 1ኛ ቆሮ. 8:6፤ ዕብ. 1:2፤ ዮሐ. 1:3፤ ዘፍ. 1:2፤ ኢዮ. 33:4

2. ሮሜ 1:20፤ ኤር. 10:12፤ መዝ. 104:24፤ 33:5

3. ዘፍ. 1:1-31፤ መዝ. 33:6፤ ዕብ. 11:3፤ ቆላ. 1:16፤ ዮሐዋ. 17:24፤ ዘጸ. 20:11

2. እግዚአብሔር ሌሎችን ፍጥረቶች ሁሉ ከፈጠረ በኋላ ሰውን ሴትና ወንድ አድርጎ⁴ ፈጠረ። አእምሮና የማትሞት ነፍስንም ሰጣቸው⁵። በተጨማሪም እውቀትን፣ ጽድቅን፣ እውነተኛ ቅድስናን ሰጥቶ በራሱ መልክ⁶ ፈጠራቸው። ሕጉን በልቦናቸው ጸፈላቸው⁷። የሰጣቸውን ሕግ ለመፈጸም የሚያስችል ኃይል ሰጣቸው⁸። አብሮም ሕጉን ለመጠበቅ ወይም ለመተላለፍ የመምረጥ ችሎታ ሰጥቶ ፈጠራቸው⁹። በልቦናቸውም ከተጻፈው ሕግ በተጨማሪ መልካምንና ከቱን የምታስታውቀውን ዛፍ እንዳይበሉ የሚል ትእዛዝ ተቀበሉ¹⁰። ይህንም ትእዛዝ እስከጠበቁ ድረስ ከእግዚአብሔር ጋር ባለው ዝምድናቸው በመደሰት በፍጥረት ሁሉ ላይ ሥልጣን ነበራቸው¹¹።

4. ዘፍ. 1:27

5. ዘፍ. 2:7፤ መክ. 12:7፤ ሉቃ. 23:43፤ ማቴ. 10:28

6. ዘፍ. 1:26፤ ቆላ. 3:10፤ ኤፌ. 4:24

7. ሮሜ 2:14+15

8. ዘፍ. 2:17፤ መክ. 7:29

9. ዘፍ. 3:6+17

10. ዘፍ. 2:17፤ 2:15-3:24

11. ዘፍ. 1:28፤ 1:29+30፤ መዝ. 8:6-8

ምዕራፍ አምስት መግቢት እግዚአብሔር

1. ሁሉን ነገር የፈጠረው ታላቁ እግዚአብሔር ፍጥረቶቹን ሁሉ፣ ድርጊቶቹን ሁሉ፣ ነገሮችን ሁሉ¹ ከታላቁ እስከ ታናሹ² በጥበበኛውና በቅዱሱ አስተዳደሩ³፣ በማይላሳተው የቀደመው እውቀቱ⁴፣ በነጻና በማይለወጠው የፈቃዱ ምክር⁵፣ ለጥበቡ፣ ለኃይሉ፣ ለፍርዱ፣ ለመልካምነቱ፣ ለምሕረቱ⁶ ከብር ይሆን ዘንድ ሁሉን ነገር ይደግፋል፣ ይመራል፣ በየፈርጁ ያስቀምጣል፣ ያስተዳድራል⁷።

1. ነህ. 9:6፤ መዝ. 145:14-16፤ ዕብ. 1:3

2. ዳን. 4:34+35፤ መዝ. 135:6፤ የሐዋ. 17:25-28፤ ኢዮ. 38:1-41:34

3. ማቴ. 10:29-31፤ ማቴ. 6:26-32

4. ምሳ. 15:3፤ 2ኛ ዜና 16:9፤ መዝ. 104:24፤ 145:17

5. የሐዋ. 15:18፤ ኢሳ. 42:9፤ ሕዝ. 11:5

6. ኤፌ. 1:11፤ መዝ. 33:10+11

7. ኢሳ. 63:14፤ ኤፌ. 3:10፤ ሮሜ 9:17፤ ዘፍ. 45:7፤ 145:7

2. እግዚአብሔር በቀደመው እውቀቱና ዕቅዱ የነገሮች ሁሉ መነሻ ነው። ሁሉንም ነገሮች ባለመለወጥ እንዲሁም ያለስህተት⁸ እንዲፈጸሙ ያደርጋል። ይሁን እንጂ ይህን ሁሉ ሲያደርግ አፈጻጸሙ በተፈጥሮ ሕግ መሠረት ነው፤ ያም አስፈላጊ በሆነ መንገድ ወይም ምርጫን በተከተለ መንገድ ወይም አንዱን የሌለው ውጤት በማድረግ ይሆናል⁹።

8. የሐዋ. 2:23፤ ኢሳ. 14:24+27

9. ዘፍጥ. 8:22፤ ኤር. 31:35፤ ኢሳ. 10:6+7፤ ዘጸ. 21:13፤ ዘዳ. 19:5፤ 1ኛ ነገ. 22:28-34

3. እግዚአብሔር በተራ አስተዳደሩ በፍጥረቶቹ አማካይነት ይሠራል¹⁰። ነገር ግን ያለፍጡሮቹ መተባበር¹¹ ወይም ከፍጡሮቹ ፈቃድ ውጭ በሆነ መንገድ¹² ወይም የፍጡሮቹን ፈቃድ በመቃወም¹³ እንደወደደ ለመሥራት ነጻ ነው።

10. የሐዋ. 27:24+31፤ ኢሳ. 55:10+11

11. ሆሴ. 1:7፤ ማቴ. 4:4፤ ኢዮ. 34:20

12. ሮሜ 4:19-21

13. 2ኛ ነገ. 6:6፤ ዳን. 3:27

4. የእግዚአብሔር ታላቅ ኃይሉ፣ የማይመረመረው ጥበቡና፣ ወሰን የሌለው መልካምነቱ በአስተዳደሩ ሁሉ ይገለጻል። በመጀመሪያም ሰው በኃጢአት በወደቀ ጊዜ ተገልጾአል፤ በሌሎችም የሰዎችና የመላእክት ኃጢአት ተገልጾአል¹⁴። ይህም እንዲሁ ባዶ ፈቃድ መስጠት ብቻ አይደለም¹⁵፤ ነገር ግን ጥበቡንና ኃይሉን በመግለጽ¹⁶ ድርጊቶችን ሁሉ በብዙ ዓይነት መንገድ እየተቆጣጠረ ለራሱ ቅዱስ ዓላማ¹⁷ ያውላቸዋል። ይህን ሁሉ ሲያደርግም ኃጢአተኝነት ከፍጡሩ ብቻ ይመነጫል እንጂ ከእግዚአብሔር አይመነጭም። እርሱም ፍጹም ቅዱስና ጻድቅ ስለሆነ የኃጢአት መነሻ ወይም የኃጢአት ደጋፊ አይደለም¹⁸።

14. ኢሳ. 45:7፤ ሮሜ 11:32-34፤ 2ኛ ሳሙ. 16:10፤ የሐዋ. 2:23+28፤ 2ኛ ሳሙ. 24:1፤ 1ኛ ዜና 21:1፤ 1ኛ ነገ. 22:22+23፤ 10:4+13+14።

15. ዮሐ. 12:40፤ 2ኛ ተሰ. 2:11

16. መዝ. 76:10፤ 2ኛ ነገ. 19:28

17. ዘፍ. 50:20፤ ኢሳ. 10:6+7+10-15

18. ያዕ. 1:13+14+17፤ 1ኛ ዮሐ. 2:16፤ መዝ. 50:21

5. ፍጹም ጠቢብ፣ ጻድቅና ቸር የሆነው እግዚአብሔር ብዙ ጊዜ ለተወሰነ ወቅት የራሱን ልጆች ብዙ ፈተናዎችና በራሳቸው የልቦና

ርኩስት ውስጥ ይተዋቸዋል። ይህም ለቀድሞው ኃጢአታቸው ሊቀጣቸው፣ ወይም ተደብቆ ያለው የልባቸው ርኩስትና አታላይነት ምን ያህል ጠንካራ መሆኑን እንዲገነዘቡና ትሑት እንዲሆኑ¹⁹፣ እንዲሁም በሱ ላይ በቅርብና ቶሎ ቶሎ እንዲደገፉ፣ ለወደፊትም በኃጢአት ከመውደቅ እንዲጠበቁ፣ እንዲህ ለመሳሰሉትና ሌሎች ትክክልና ቅዱስ ምክንያቶች ይህን ያደርጋል²⁰።

19. 2ኛ ዜና 32:25+26+31፤ ዘጳ. 8:2+3+5፤ ሉቃ. 22:31+32፤ 2ኛ ሳሙ. 24:1+25
20. 2ኛ ቆሮ. 12:7+8+9፤ መዝ. 73:1-28፤ 77:1-12፤ ማር. 14:66-72፤ ዮሐ. 21:15-19

6. ነገር ግን እግዚአብሔር በጻድቅ ፈራጅነቱ ላለፈው ኃጢአታቸው የሚያሳውራቸውና የሚያደነድናቸው²¹ ክፉዎችና በእግዚአብሔር የማይታመኑ ሰዎች፤ አእምሮአቸው ብርሃን እንዳይበራለት፣ በልቦናቸውም እንዳይታደሱ²² ከነሱ ጸጋውን መንፈግ ብቻ ሳይሆን፣ እንዳንድ ጊዜ ያሏቸውንም ስጦታዎች በመውሰድ²³ በራሳቸው ርኩስት ቀስቃሽነት ለኃጢአት እንዲጋለጡ ያደርጋል²⁴። ከዚህም ጋር ለራሳቸው ምቹት፣ ለዓለም ፈተናና ለሰይጣን ኃይል²⁵ አሳልፎ ይሰጣቸዋል። እንግዲህ በዚህ ሁኔታ እግዚአብሔር የተመረጡትን ልቦና የሚያለሰልስባቸውን መንገዶች፣ ለእነዚህኞቹ ግን በገዛ ራሳቸው አሠራር ለልቦናቸው ማደንደኛ መሣሪያ አድርጎ ይጠቀምባቸዋል²⁶።

21. ሮሜ 1:24+26+28፤ 11:7+8

22። ዘጳ. 29:4፤ ማር. 4:11+12

23. ማቴ. 13:12፤ 25:29፤ ዮሐዋ. 13:10+11

24. ዘፍ. 4:8፤ 2ኛ ነገ. 8:12+13፤ ማቴ. 26:14-16

25. መዝ. 109:6፤ ሉቃ. 22:3፤ 2ኛ ተሰ. 2:10-12

26. ዘጸ. 8:15+32፤ 2ኛ ቆሮ. 2:15+16፤ ኢሳ. 8:14፤ 1ኛ ሉጥ. 2:7+8፤ ዘጸ. 7:3፤ ኢሳ. 6:9+10፤ ዮሐዋ. 28:26+27

7. የእግዚአብሔር ጠቅላላ አስተዳደር ለፍጡሮቹ ሁሉ እንደሚደርስ እንዲሁም ልዩ በሆነ አሠራር የራሱን ቤተ ክርስቲያን ይንከባከባል፤ ሁሉንም ነገሮች ለመልካም እንዲሆኑ ያደርግል²⁷።

27. 1ኛ ጢሞ. 4:10፤ አሞ. 9:8፤ ማቴ. 16:18፤ ሮሜ 8:28፤ ኢሳ. 43:4+5+14

ምዕራፍ ስድስት

ሰው በኃጢአት መውደቁና ቅጣቱ

1. የመጀመሪያ ወላጆቻችን በሰይጣን ተንኮለኛ ፈተናና አታላይነት የተከለከለውን ፍሬ በመብላት ኃጢአት ሠሩ¹። እግዚአብሔር በጥበበኛውና በቅዱስ ዓላማው ይህን ኃጢአታቸውን ለክብሩ ያውለው ዘንድ ስላቀደ ፈቀደው²።

1. ዘፍ. 3:13፤ 2ኛ ቆሮ. 11:3

2. ምዕራፍ አምስት አንቀጽ አራትን ይመልከቱ

2. በዚህ ኃጢአት ምክንያት የነበራቸው መሠረታዊ ጽድቅ ተገፈፈ፤ ከእግዚአብሔርም ጋር የነበራቸው ዝምድና ተቋረጠ³፤ በኃጢአት ሞቱ⁴፤ በነፍሳቸውና በሥጋቸው በሙሉ በኃጢአት የረከሱ ሆኑ⁵።

3. ዘፍ. 3:6-8፤ ሮሜ 3:23

4. ዘፍ. 2:17፤ ኤፌ. 2:1-3፤ ሮሜ 5:12

5. ዘፍ. 6:5፤ ኤር. 17:9፤ ቲቶ 1:15፤ ሮሜ 3:10-19

3. እነሱም የሰው ሁሉ ስርና መሠረት ስለሆኑ የኃጢአታቸው ፍርድ ከነሱ በተፈጥሮ መንገድ ተወልደው⁶ በመጡት ሰዎች ሁሉ ላይ ተቆጣረገ⁷። ይህም ፍርድ የኃጢአት ሞትና የባሕርይ በኃጢአት መበከል ነው።

6. የሐዋ. 17:26፤ ሮሜ 5:12+15-19፤ 1ኛ ቆሮ. 15:21+22+49

7. መዝ. 51:5፤ ዮሐ. 3:6፤ ዘፍ. 5:3፤ ኢዮ. 15:14

4. ልናመልጥ ከማንችልበት፣ ርኩስና ለመንፈሳዊ ነገር ሙት ከሆነው፣ እንዲሁም በጠቅላላ መጥፎ ሥራ ለመሥራት ካዘነበለውና⁹ የመልካም ነገር ሁሉ ተቃራኒ ከሆነው ባሕርያችን፤ የኃጢአት ድርጊቶች ሁሉ ምን ጊዜም ባለማቋረጥ ይፈልጋሉ¹⁰።

8. ሮሜ 5:6፤ 7:18፤ ቆላ. 1:21

9. ዘፍ. 8:21፤ ዘፍ. 6:5፤ ሮሜ 3:10-12

10. ማቴ. 15:19፤ ያሴ. 1:14+15፤ ኤፌ. 2:2+3

5. ይህ የረከሰው ሕይወት በዚህ ሕይወት፤ ዳግም በተወለዱት ዘንድም ይኖራል¹¹። ምንም እንኳን በክርስቶስ ምሕረት ቢሰጠውና

ቢገደልም፤ ራሱ የረከሰው ሕይወትም ሆነ ድርጊቶቹ በርግጥና በእውነት ኃጢአት ናቸው፡፡12።

11. ምሳ. 20፡9፤ መክ. 7፡20፤ ሮሜ 7፡14+17+18+21-23፤ 1ኛ ዮሐ. 1፡8+10

12. ሮሜ 7፡7+8+25፤ ገላ. 5፡17

6. የባሕርይ ወይም የድርጊት ኃጢአት ሁሉ ጻድቅ የሆነውን የእግዚአብሔርን ሕግ የሚተላለፍና የሚቃረን ስለሆነ¹³ በራሱ በኃጢአተኛው ላይ በደለኛነትን ያስከትላል¹⁴። ተላለፊውም ለእግዚአብሔር ቁጣና¹⁵ ለሕጉ ርግግን¹⁶ የተመደበ ይሆናል። ያም ከመንፈሳዊ¹⁷፤ ከጊዜያዊና¹⁸ ከዘላለማዊ¹⁹ ሥቃይ ጋር ለሞት ተገዥ መሆን ማለት ነው²⁰።

13. 1ኛ ዮሐ. 3፡4

14. ሮሜ 2፡15፤ 3፡9+10

15. ኤፌ. 2፡3

16. ገላ. 3፡10

17. ሮሜ 6፡23

18. ኤፌ. 4፡18

19. ሮሜ 8፡20፤ ሰቆ. 3፡39

20. ማቴ 25፡41፤ 2ኛ ተሰ. 1፡9

ምዕራፍ ሰባት

እግዚአብሔር ከሰው ጋር ያደረገው ቃል ኪዳን

1. በእግዚአብሔርና በፍጡሩ መካከል ያለው ርቀት እጅግ ታላቅ ስለሆነና እንዲሁም አእምሮ ያላቸው ፍጡሮቹ ለሱ ለፈጣሪያቸው የመታዘዝ ግዴታ ስላለባቸው፤ ብፅዕናንና ሽልማትን የሥራቸው ዋጋ አድርገው ከሱ መጠየቅ አይችሉም። ነገር ግን እግዚአብሔር በፈቃደኝነት ራሱን ዝቅ አድርጎ በቃል ኪዳን መንገድ ለመታዘዛቸው ዋጋ ለመስጠት በጎ ፈቃዱ ሆነ¹።

1. ኢሳ. 40፡13-17፤ ኢዮ. 9፡32+33፤ መዝ. 113፡5+6፤ ኢዮ. 22፡2+3፤ 35፡7+8፤ ሉቃ. 17፡10፤ ዮሐዋ. 17፡24+25

2. እግዚአብሔር በመጀመሪያ ከሰው ጋር ያደረገው ቃል ኪዳን የሥራ ቃል ኪዳን ነበር²። በዚህም ቃል ኪዳን በኩል አዳም

በግሉና በሙሉ ለእግዚአብሔር ቢታዘዝ፤ እሱና ዘፍ³ በሕይወት ሊኖሩ የሕይወትን ተስፋ ተቀበለ⁴።

2. ዘፍ. 2:16+17፤ ሆሴ. 6:7፤ ገላ. 3:12

3. ዘፍ. 3:22፤ ሮሜ 10:5፤ 5:12-14፤ 5:15-20

4. ዘፍ. 2:17፤ ገላ. 3:10

3. ሰው በኃጢአት ስለወደቀ፤ በዚያ በመጀመሪያው ቃል ኪዳን በኩል ሕይወትን ለማግኘት ባለመቻሉ፤ የሕይወት ቃል ኪዳን የተባለውን ሁለተኛውን ቃል ኪዳን፤ ጌታ በበጎ ፈቃዱ መሠረተ⁵። በዚህም ቃል ኪዳን በኩል ይድኑ ዘንድ፤ በኢየሱስ ክርስቶስ እንዲያምኑ በማዘዝ፤ ሕይወትንና ደኅንነትን ለኃጢአተኞች ይሰጣል⁶። እንዲሁም ለዘላለም ሕይወት የተዘጋጁ ሁሉ ፈቃደኛ እንዲሆኑና ማመን እንዲችሉ መንፈስ ቅዱስን እንደሚሰጣቸው ተስፋ ሰጠ⁷።

5. ገላ. 3:21፤ ሮሜ 3:20+21፤ 8:3፤ ዘፍ. 3:12

6. ዘፍ. 3:22፤ ሮሜ 10:5+12-14፤ 5:15-20

7. ዘፍ. 2:17፤ ገላ. 3:10

4. ይህ የሕይወት ቃል ኪዳን በመጽሐፍ ቅዱስ የኑዛዚ ቃል ተብሎ ተሰይሟል። ይህም የሆነበት የተናዛዥን የኢየሱስ ክርስቶስን ሞት በማመልከትና በኑዛዚ የሚሰጡትን የዘላለም ውርስ፤ ከውርሱም ጋር አብረው የሚመጡትን ነገሮች ሁሉ በማመልከት ነው⁸።

8. ዕብ. 9:15-17

5. ይህ የሕይወት ቃል ኪዳን በሕግ ዘመንና በወንጌል ዘመን በተለያየ መንገድ በሥራ ላይ ውሏል⁹። በሕግ ዘመን በተስፋ ቃል፤ በትንቢት፤ በመሥዋዕት፤ በግርዘት፤ በፋሲካው በግ፤ በሌሎችም ምሳሌዎችና ሥርዓቶች የሚመጣውን ክርስቶስን እንዲያመለክቱ ለአይሁድ ሕዝብ ተሰጠ¹⁰። እነዚህ ነገሮች ለዚያን ጊዜ በመንፈስ ቅዱስ አሠራር፤ የተመረጡትን ለማስተማርና በሚመጣው መሲሕ እምነትን ለመገንባት በቂ በመሆን ከንውንን ያስከተሉ ነበሩ¹¹። ይህም ሊሆን የቻለው ሙሉ የኃጢአት ይቅርታና የዘላለም ደኅንነትን ወደሚሰጠው ወደሚመጣው መሲሕ በመጠቀም ነበር¹²። ይህ የሕግ አስተዳደር ብሉይ ኪዳን ይባላል።

9. 2ኛ ቆሮ. 3:6-9

10. ዕብ. 8:9+10+10፤ ሮሜ 4:11፤ ቆላ. 2:11+12፤ 1ኛ ቆሮ. 5:7

11. 1ኛ ቆሮ. 10:1-4፤ ዕብ. 11:13፤ ዮሐ. 8:56
12. ገላ. 3:7+8+14፤ መዝ. 32:1+2+5

6. የብሉይ ኪዳን ጥላዎች አካል የሆነው ክርስቶስ በተገለጠበት¹³ በወንጌል ዘመን ይህ የሕይወት ቃል ኪዳን በሥራ ላይ የሚውለው በቃል እግዚአብሔር ስብከት፤ በጥምቀትና በቅዱስ ቁርባን ሥርዓት¹⁴ በኩል ነው። እነዚህ ምንም እንኳ ጥቂት፤ ቀላልና አንስተኛ፤ እንዲሁም የውጭ ክብር የሌላቸው ቢሆኑም፤ በእነሱ አማካይነት የበለጠ ሙላት፤ ማረጋገጫና ክንውን¹⁵፤ ለአይሁድም ለአሕዛብም ይገኛል¹⁶። ይህም አስተዳደር አዲስ ኪዳን ይባላል¹⁷። ስለዚህ በመሠረታዊ ትርጉም የሚለያዩ ሁለት የሕይወት ቃል ኪዳኖች ሳይሆኑ፤ ያው አንዱ የሕይወት ቃል ኪዳን በተለያዩ ዘመናት ተለጥፏል ማለት ነው¹⁸።

13. ቆላ. 2:17

14. 1ኛ ቆሮ. 1:21፤ ማቴ. 28:19+20፤ 1ኛ ቆሮ. 11:23-25

15. ዕብ. 12:22-24፤ 2ኛ ቆሪ. 3:9-11፤ ኤር. 31:33+34

16. ሉቃ. 2:32፤ ዮሐዋ. 10:34፤ ኤፌ. 2:15-19

17. ሉቃ. 22:20

18. ገላ. 3:8+9+14+16፤ ሮሜ 3:21+22+30፤ 4:3+6+7+8፤ ዘፍ. 15:6፤ መዝ. 32:1+2፤ ሮሜ 4:16+17+23+24፤ ዕብ. 4:2፤ ሮሜ 10:6-10፤ 1ኛ ቆሮ. 10:3+4

ምዕራፍ ስምንት ስለ መካከለኛው ስለ ክርስቶስ

በሰዎችና በእግዚአብሔር መካከል የቆመ
አንድ መካከለኛ ብቻ አለ

1. እግዚአብሔር በዘለዓለማዊ ዓለማው ጌታ ኢየሱስን አንድያ ልጁን፤ በእግዚአብሔርና በሰዎች መካከል መካከለኛ¹ እንዲሁም ነቢይ²፤ ካህን³፤ ንጉሥ⁴፤ የቤተ ክርስቲያን ራስና አዳኝ⁵፤ የሁሉም ነገር ወራሽና⁶ የዓለም ፈራጅ⁷ እንዲሆን ለመምረጥና ለመሾም መልካም ፈቃዱ ሆነ። ለእርሱም እግዚአብሔር ከዘላለም ጀምሮ ዘሩ⁸ ይሆኑ ዘንድና ዘመኑ ሲደርስ በሱ ይዋጁ፤ ይጸድቁ፤ ይቀደሱና ይከብሩ ዘንድ⁹ ሕዝብ ሰጠው።

1. ኢሳ. 42:1፤ 1ኛ ጴጥ. 1:19+20፤ ዮሐ. 3:16፤ 1ኛ ጢዋ. 2:5
2. ዮሐዋ. 3:20+22፤ ዘዳ. 18:15

3. ዕብ. 5:5+6

4. መዝ. 2:6፤ ሉቃ. 1:23፤ ኢሳ. 9:5+6፤ ዮሐዋ. 2:29-36፤ ቆላ. 1:13

5. ኤፌ. 5:23

6. ዕብ. 1:2

7. ዮሐዋ. 17:31

8. ዮሐ. 17:6፤ መዝ. 22:30፤ ኢሳ. 53:10፤ ኤፌ. 1:4

9. 1ኛ ጢሞ. 2:6፤ ኢሳ. 55:4፤ 1ኛ ቆሮ. 1:30፤ ሮሜ 8:30

2. የእግዚአብሔር ልጅ ወልድ ራሱ ፍጹምና የዘላለም አምላክ፤ ከአብ ጋር በባሕርይና በመብት እኩል ሆኖ ሳለ፤ ጊዜው ሲድርስ ሰው ሆኖ መጣ።¹⁰ ከኃጢአት በሰተቀር፤ ሙሉ የሰውን ባሕርይ ከነድካሙ ለራሱ ወስዶ መጣ።¹¹ በድንግል ማርያም ማኅፀን በመንፈስ ቅዱስ ተፀነሰ፤ ከሷም የሰውን ባሕርይ ወሰደ።¹² ስለዚህ ምንም የማይጎድላቸው ሁለት የአምላክነትና የሰውነት ባሕርዮች አሉት። እነዚህም ባሕርዮች ባለመነጣጠል፤ ባለመከፋፈል፤ ባለመደባለቅ በአንድነት በአንድ አካል ተዋሕደዋል።¹³ ይህም አካል ሙሉ አምላክና ሙሉ ሰው የሆነው ክርስቶስ፤ በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ያለው አንዱ መካከለኛ፤ ወይም የደኅንነት አማላጃችን ነው።¹⁴

10. ዮሐ. 1:1+14፤ 1ኛ ዮሐ. 5:20፤ ፊል. 2:6፤ ገላ. 4:4

11. ፊል. 2:7፤ ዕብ. 2:14+16+17፤ 4:15

12. ሉቃ. 1:27+31+35፤ ገላ. 4:4፤ ማቴ. 1:18+20+21

13. ማቴ. 16:16፤ ቆላ. 2:9፤ ሮሜ 9:5፤ 1ኛ ጢሞ. 3:16

14. ሮሜ 1:3+4፤ 1ኛ ጢሞ. 2:5

3. ጌታ ኢየሱስ የሰውነት ባሕርዩ ከአምላክነት ባሕርዩ ጋር ስለተዋሐደ፤ የሰውነት ባሕርዩ በመንፈስ ቅዱስ ከመጠን በላይ ተቀድሷል፤ ተቀብቷል።¹⁵ ስለዚህም በውስጡ የጥበብንና የእውቀትን ሁሉ መዝገብ ይዟል።¹⁶ በእርሱም ውስጥ ሙላት ሁሉ ያድር ዘንድ የአብ መልካም ፈቃዱ ሆኖአል።¹⁷ ይህም ስለሆነ ጌታ ቅዱስ፤ የዋህ፤ ገር፤ ንጹህ፤ በጸጋና በእውነት የተሞላ ሆነ።¹⁸ በዚህ ምክንያት የመካከለኝነትንና የዋስትናን ሥራ ለመቀበል ፍጹም ብቃትን አገኘ።¹⁹ ይህንንም ሥልጣን እራሱ ጨብጦ ሳይሆን፤ አብ ሰጥቶታል።²⁰ አብም ኃይልንና ፍርድን በእጁ ካሰረከበው በኋላ፤ ይህን ሥልጣን በሥራ ላይ እንዲያውል አዘዘው።²¹

15. መዝ. 45:7፤ ዮሐ. 3:34፤ ኢሳ. 61:1፤ ሉቃ. 4:18፤ ዕብ. 1:8+9

16. ቆላ. 2:3

17. ቆላ. 1:19
18. ዕብ. 7:26 | ዮሐ. 1:14
19. የሐዋ. 10:38 | ዕብ. 12:24 | 7:22
20. ዕብ. 5:4+5
21. ዮሐ. 5:22+27 | ማቴ. 28:18 | የሐዋ. 2:36

4. ይህንንም ገላፊነት ክርስቶስ በፈቃደኝነት ተቀበለ።²² ገላፊነቱንም ለመፈጸም ከሕግ በታች ሆነ።²³ ሕግንም ምንም ሳያንድል ለመፈጸም²⁴ በነፍሱ ታላቅ የሞንቀት መከራን ተቀበለ።²⁵ በሥጋውም ትላቅ ሥቃይን ተቀበለ።²⁶ ተሰቀለ፣ ሞተ፣²⁷ ተቀበረ። መበስበስን ሳያይ በሞት ሥር ቆየ።²⁸ በሦስተኛውም ቀን ተነሣ።²⁹ ከመቃብር የተነሣው ያው ሥቃይ የተቀበለው ሰውነቱ ነው።³⁰ በዚሁም ሰውነት ወደ ሰማይ አርጎ በአብ ቀኝ ተቀምጧል።³¹ በዚሁ ሰውነት ለኛ በማማለድ ላይ ይገኛል።³² በዚሁ ሰውነት ዳግመኛ ተመልሶ በሰዎች በመላእክትና በዓለም ላይ ይፈርዳል።³³

22. መዝ. 40:7+8 | ዕብ. 10:5-10 | ዮሐ. 4:34 | 10:18 | ፊል. 2:8
23. ገላ. 4:4
24. ማቴ. 3:15 | 5:17 | ዕብ. 5:8+9
25. ማቴ. 26:37+38 | 27:27-50
26. ማቴ. 26:60 | የሐዋ. 20:24+27 | 13:29+37 | ሮሜ 6:9
27. ማር. 15:24+37 | ፊል. 2:8
28. ማቴ. 27:60 | የሐዋ. 2:24+27 | 13:29+37 | ሮሜ 6:9
29. 1ኛ ቆሮ. 15:3+4
30. ሉቃ. 24:39 | ዮሐ. 20:25+27
31. ሉቃ. 24:50+51 | 1ኛ ጴጥ. 3:22
32. ሮሜ 8:34 | ዕብ. 7:25 | 9:24
33. የሐዋ. 1:11 | ዮሐ. 5:28+29 | ሮሜ 14:10 | የሐዋ. 10:42 | ማቴ. 13:40-42 | ይሁ. 6 | 2ኛ ጴጥ. 2:4

5. ጌታ ኢየሱስ ፍጹም በመታዘዙ በዘላለም መንፈስም ራሱን መሥዋዕት አድርጎ አንድ ጊዜ ለእግዚአብሔር በማቅረቡ የአባቱን ፍርድ ፈጽሞ አርከቷል።³⁴ በዚህም ሥራው እርቅን ማስገኘት ብቻ ሳይሆን በመንግሥተ ሰማይ የዘላለምን ርስት ከአብ ለተቀበላቸው ሁሉ አዘጋጅቶላቸዋል።³⁵

34. ሮሜ 5:9 | ዕብ. 9:14 | 10:14 | ኤፌ. 5:2 | ሮሜ 3:25+26
35. ዳን. 9:24 | 2ኛ ቆሮ. 5:18 | ቆላ. 1:20 | ኤፌ. 1:11+14 | ዕብ. 9:12+15 | ዮሐ. 17:2

6. ምንም እንኳ የደኅንነት ሥራ የተፈጸመው ክርስቶስ ሥጋ ለብሉ ከመጣ በኋላ ቢሆንም ነገር ግን ይህ የደኅንነት ሥራ ዋጋው፣ ውጤቱና ጥቅሙ ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ ለተመረጡት ሁሉ ነው። በዘመናት ሁሉ የተሰጡት የተስፋ ቃላት፣ ምሳሌዎችና መሥዋዕቶች የነበሩት ዘመኑ ሲደርስ በክርስቶስ ፍጻሜያቸውን ተቀብለዋል። እነዚህም ነገሮች የአባብን ራስ የሚቀጠቅጠው የሴትዮዋ ዘር፤ ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ የተሰዋው በግ ትናንትናም ዛሬም ለዘላለምም የማይለወጠው ለመሆኑ ይገልጣሉ፤ ይመስላሉ።³⁶

36. ገላ. 4:4+5፤ ዘፍጥ. 3:15፤ 1ኛ ቆሮ. 10:4፤ ራእ. 13:8፤ ሮሜ 3:25፤ ዕብ. 9:15

7. ክርስቶስ ለእያንዳንዱ ባሕርይ ተገቢ የሆነውን ሥራ በመፈጸም ለደኅንነት የማማለድ ሥራውን በሁለቱም ባሕርዮቹ ያከናውናል።³⁷ ሁለቱም ባሕርዮቹ በአንድ አካል ስለተዋሐዱ፣ አንዳንድ ጊዜ መጽሐፍ ቅዱስ ለአንደኛው ባሕርይ ብቻ ተገቢ የሆነውን ሥራ ለሌላው ባሕርይ በመስጠት፤ ያው አንዱ ክርስቶስ እንደፈጸመው ያመለክታል።³⁸

37. ዮሐ. 10:17+18፤ 1ኛ ዲጥ. 3:18፤ ዕብ. 1:3፤ 9:14
38. ዮሐዋ. 20:28፤ ሉቃ. 1:43፤ ሮሜ 9:5

8. ክርስቶስ ደኅንነት ላወጀላቸው ሁሉ ደኅንነትን በርግጥና በማያጠራጥር መንገድ ይሰጣቸዋል።³⁹ ይህም በማማለድ⁴⁰ የደኅንነትን ምሥጢር በቃሉ ውስጥና በቃሉ አማካይነት በመግለጥ፤⁴¹ በመንፈሱ ኃይል እንዲያምኑና እንዲናዘኑ በማድረግ፤ በቃሉና በመንፈሱ ልባቸውን ይገዛል።⁴² ለሚያስደንቀው አስተዳደሩ በሚያመች ሁኔታና መንገድ ጠላተኞቻቸውን ሁሉ በኃይሉና በጥበቡ ድል ያደርግላቸዋል።⁴³

39. ዮሐ. 6:37+39፤ 10:15+16+27+28
40. 1ኛ ዮሐ. 2:1፤ ሮሜ 8:34
41. ዮሐ. 15:15፤ ኤፌ. 1:9፤ ዮሐ. 17:6
42. ዮሐ. 14:26፤ 2ኛ ቆሮ. 4:13፤ ሮሜ 8:9+14፤ 15:18+19፤ ዮሐ. 17:17
43. መዝ. 110:1፤ 1ኛ ቆሮ. 15:25+26፤ ቆላ. 2:15፤ ሉቃ. 10:19

ምዕራፍ ዘጠኝ

የሰው የመምረጥ ችሎታ

የሰውን የመምረጥ ችሎታ እግዚአብሔር ነፃ ስላደረገለት፤ መልካምንም ሆነ ክፉን ለመሥራት አይገደድም፤ ወይም በውጭ ኃይል አይወሰንም።¹

1. ያዕ. 1:13+14፤ ዘጸ. 30:19፤ ኢሳ. 7:11+12፤ ማቴ. 17:12፤ ዮሐ. 5:40፤ ያዕ. 4:7

2. ሰው በኃጢአት ከመውደቁ በፊት መልካሙንና እግዚአብሔር የሚወደውን ለመምረጥና ለማድረግ ችሎታ ነበረው።² ሆኖም ይህ ችሎታ ተለዋጭ ስለነበር ሰው በኃጢአት ከወደቀ ሊያጣው የሚችል ነበር።³

2. መክ. 7:29፤ ዘፍ. 1:26+31፤ ቆላ. 3:10

3. ዘፍ. 2:16+17፤ 3:6+17

3. ሰው በኃጢአት ከወደቀ በኋላ ወደ ደኅንነት የሚመለስ መንፈሳዊ ነገርን ለመምረጥ ችሎታ ጨርሶ አጣ።⁴ ስለዚህ ከዚያ ዓይነት መልካም ነገር ጋር በመቃቃሩና⁵ በኃጢአት ሙት በመሆኑ⁶ በራሱ ኃይል ራሱን ወደ መልካም ሊመልስ ወይም ሊያዘጋጅ አይችልም።⁷

4. ሮሜ 8:7+8፤ ዮሐ. 6:44+65፤ 15:5፤ ሮሜ 5:5

5. ሮሜ 3:9+10+12+23

6. ኤፌ. 2:1+5፤ ቆላ. 2:13

7. ዮሐ. 6:44+65፤ 3:3+5+6፤ 1ኛ ቆሮ. 2:14፤ ቲቶ 3:3-5

4. እግዚአብሔር ሰውን ሲመልሰውና ወደ ጸጋ ስፍራ ሲያመጣው ከተፈጥሮ የኃጢአት ቀንበር ያላቅቀዋል።⁸ በጸጋውም ብቻ መንፈሳዊ የሆነውን መልካም ነገር በነፃነት ለመምረጥና ለማድረግ ያስችለዋል።⁹ ይህም ሆኖ ግን በውስጡ የኃጢአት ርኩሶት ገና ስላለ፤ መልካሙን ነገር ሁሉ አጠቃሎ አይመርጥም ወይም መጥፎውንም ጨርሶ ከመምረጥ አይቆጠብም።¹⁰

8. ቆላ. 1:13፤ ዮሐ. 8:34+36፤ ሮሜ 6:6+7

9. ፊል. 2:13፤ ሮሜ 6:14+17+18+19+22

10. ገላ. 5:17፤ ሮሜ 7:14-25፤ 1ኛ ዮሐ. 1:8+10

5. የሰው የመምረጥ ችሎታ ያለመውላወል መልካሙን ነገር ብቻ ለመምረጥ የሚችለው በትንሥኤ ከብርን ሲጎናጸፍ ብቻ ነው።¹¹

11. ዕብ. 12:23፤ 1ኛ ዮሐ. 3:2፤ ይሁ. 24፤ ራእ. 21:27

ምዕራፍ 10 የእግዚአብሔር ልዩ ጥሪ

1. እግዚአብሔር አስቀድሞ ለሕይወት የወሰናቸውን ሁሉ፤ እነሱንም ብቻ፤ ራሱ በወሰነውና ደስ ባለው ወቅት፤ በልዩ ጥሪው ለመጥራት መልካም ፈቃዱ ሆነ።¹ ይህም ጥሪ በቃሉና በመንፈሱ² መሣሪያነት ነው። በባሕርያቸው ከሚገኙበት ከኃጢአትና ከሞት በኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ጸጋና ወደ ደኅንነት ጠራቸው።³ የእግዚአብሔርን ነገር እንዲገነዘቡ አእምሮአቸውን ለመንፈሳዊና ለደኅንነት ነገሮች አበራላቸው።⁴ የድንጋዩንም ልብ ወስዶ የሥጋን ልብ ሰጣቸው።⁵ ፈቃዳቸውን በማደስ፤ በታላቅ ኃይሉ መልካሙን እንዲመርጡ አደረጋቸው።⁶ በርግጥም ወደ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ አቀረባቸው።⁷ ይህንንም ሁሉ ሲያደርግላቸው፤ ተገደው ሳይሆን በራሳቸው ምርጫ በጸጋው ፈቃደኛ እንዲሆኑ በማድረግ ነው።⁸

1. ዮሐዋ. 13:48፤ ሮሜ 8:28+30፤ 11:7፤ ኤፌ. 1:5+11፤ 2ኛ ጢሞ. 1:9+10

2. 2ኛ ተሰ. 2:13+14፤ ያዕ. 1:18፤ 2ኛ ቆሮ. 3:3+6፤ 1ኛ ቆሮ. 2:12

3. 2ኛ ጢሞ. 1:9+10፤ 1 ጴጥ. 2:9፤ ሮሜ 8:2፤ ኤፌ. 2:1-10

4. ዮሐዋ. 26:18፤ 1ኛ ቆሮ. 2:10+12፤ ኤፌ. 1:17+18፤ 2ኛ ቆሮ. 4:6

5. ሕዝ. 36:26

6. ሕዝ. 11:19፤ ዘዳግም 30:6፤ ሕዝ. 36:27፤ ዮሐ. 3:5፤ ቲቶ 3:5፤ 1ኛ ጴጥ. 1:23

7. ዮሐ. 6:44+45፤ ዮሐዋ. 16:14

8. መዝ. 110:3፤ ዮሐ. 6:37፤ ማቴ. 11:28፤ ራእ. 22:17፤ ሮሜ 6:6-18፤ ኤፌ. 2:8፤ ፊል. 1:29

2. ይህ ልዩው ጥሪ የእግዚአብሔር ነፃና ልዩ የሆነ ጸጋ እንጂ፤ አስቀድሞ ከሰው ሊገኝ የሚችል ሆኖ በታየ ነገር ላይ የተመረኮዘ አይደለም።⁹ በመንፈስ ቅዱስ ሕይወት እስኪሰጠውና እስከሚታደስ ድረስ ሰው ጥሪውን መቀበል አይችልም።¹⁰ በመንፈስ ቅዱስ ሕይወት ከተሰጠውና ከታደሰ በኋላ ግን ጥሪውን መቀበልና በጥሪው በኩል የተሰጠውን ጸጋ ማቀፍ እንዲችል ይደረጋል።¹¹

9. 2ኛ ጢዋ. 1:9፤ ኤፌ. 2:8+9፤ ሮሜ 9:11
 10. 1ኛ ቆሮ. 2:14፤ ሮሜ 8:7-9፤ ቲቶ 3:4+5
 11. ዮሐ. 6:37፤ ሕዝ. 36:27፤ 1ኛ ዮሐ. 5:1፤ 3:9

3. የተመረጡት ሕፃናት በሕፃንነታቸው ቢሞቱ መቼ፣ የት፥ እንዴት ለመሥራት በፈቃዱ በሚወስነው¹² መንፈስ ቅዱስ በኩል በክርስቶስ ዳግመኛ ተወልደው ይድናሉ።¹³ በአካለ ጎደሎነት ምክንያት በቃሉ የሚሰጠውን ጥሪ አድምጠው በማስተዋል መቀበል የማይችሉም ሌሎች የተመረጡ ሰዎች ሁሉ እንዲሁ በተመሳሳይ መንገድ ይድናሉ።¹⁴

12. ዘፍ. 17:7፤ ሉቃ. 18:15+16፤ ዮሐዋ. 2:39፤ ዮሐ. 3:3+5፤ 1ኛ ዮሐ. 5:12፤ ሉቃ. 1:15
 13. ዮሐ. 3:8
 14. ዮሐ. 16:7+8፤ 1ኛ ዮሐ. 5:12፤ ዮሐዋ. 4:12

4. ያልተመረጡት ግን በወንጌል ሰብከት ቢጋበዙም እንኳ¹⁵ መንፈስ ቅዱስ ዓለምን እንደሚወቅስ ቢወቅሳቸውም¹⁶ በርግጥ ወደ ክርስቶስ ስለማይመጡ ሊድኑ አይችሉም።¹ በተለይ የክርስትናን ሃይማኖት ያልተቀበሉ ሰዎች፣ ምንም እንኳ በተፈጥሮ ብርሃንና በየመረጡት የግል የሃይማኖት ሕጋቸው ሕይወታቸውን ሊመሩ ትጋት ቢያደርጉም፤ ነገር ግን በክርስቶስ ካላመኑ በሰተቀር በሌላ በምንም ዓይነት መንገድ ሊድኑ አይችሉም።¹⁸ እነዚህ ሰዎች ይድናሉ ብሎ ማስተማር በጣም አደገኛ ጉዳት አድራሽና አስጸያፊ ነው።¹⁹

15. ማቴ. 13:14+15፤ ዮሐዋ. 28:24፤ 13:48፤ ማቴ. 22:14
 16. ማቴ. 13:20+21፤ 7:22፤ ዕብ. 6:4+5
 17. ዮሐ. 6:37+64+65+66፤ 8:44፤ 13:18፤ 17:12
 18. ዮሐዋ. 4:12፤ 1ኛ ዮሐ. 4:2+3፤ 2ኛ ዮሐ. 9፤ ዮሐ. 14:6፤ ኤፌ. 2:12፤ ዮሐ. 4:22፤ 17:3፤ ሮሜ 10:13-17
 19. 2ኛ ዮሐ. 9-11፤ 1ኛ ቆሮ. 16:22፤ ገላ. 1:6+7+8

ምዕራፍ አሥራ አንድ መጽደቅ

1. እግዚአብሔር በርግጥ ለደኅንነት የጠራቸውን ሁሉ ያጸድቃቸዋል።¹ በውስጣቸው በመሥራት ሳይሆን፤ ኃጢአታቸውን ይቅር በማለት፤ ራሳቸውን እንደ ጻድቅ በመቁጠርና በመቀበል ነው። በውስጣቸው ስለተደረገ ነገር፤ ወይም እነርሱ ባደረጉት ነገር

ሳይሆን ስለክርስቶስ ሲል ብቻ ነው። እምነትን እራሱን ወይም ሌሎች ለወንጌል የሚደረጉትን መታዘዝ እንደጽድቅ በመቁጠር አይደለም፤ ነገር ግን የክርስቶስን መታዘዝና ክርስቶስ የፈጸመውን ጽድቅ ለነሱ በመቁጠር ነው።² እነርሱም በእምነት እርሱን በመቀበል፣ በእርሱና በእርሱ ጽድቅ ላይ በማረፍ፣ የእግዚአብሔርን ጽድቅ ይቀበላሉ። ይህም እምነት ከራሳቸው የሚገኝ ሳይሆን የእግዚአብሔር ስጦታ ነው።³

1. ሮሜ 8:30፤ 3:24፤ 5:15+16
2. ሮሜ 4:5-8፤ 2ኛ ቆሮ. 5:19+21፤ ሮሜ 3:22-28፤ ቲቶ 3:5+7፤ ኤፌ. 1:7፤ ኤር. 23:6፤ 1ኛ ቆሮ. 1:30+31፤ ሮሜ 5:17-19
3. ዮሐ. 1:12፤ ዮሐዋ. 10:43፤ 13:38+39፤ ፊል. 3:9፤ ኤፌ. 2:7+8፤ ዮሐ. 6:44+45+65፤ ፊል. 1:29

2. ስለዚህ ክርስቶስን በመቀበልና በክርስቶስ ጽድቅ ላይ በማረፍ ጽድቅን የመቀበያ መሣሪያ የሆነው እምነት ብቻ ነው።⁴ ይሁን እንጂ፣ ጽድቅን በሚቀበሉት ሕይወት ውስጥ የሚገኘው እምነት ብቻውን ሆኖ የሞተ እምነት ሳይሆን፣ በፍትህ እየሠራ ሁል ጊዜ በሌሎቹ የደገነንት ጸጋዎች ይታጀባል።⁵

4. ዮሐ. 3:18+36፤ ሮሜ 3:28፤ 5:1
5. ያዕ. 2:17+22+26፤ ገላ. 5:6

3. ክርስቶስ በመታዘዙና በመሞቱ፣ እንዲህ የሚጸድቁትን ሰዎች እዳ በሙሉ በማስወገድ፣ ተገቢ እርግጠኛና ሙሉ የጽድቅ ብድራት በእነሱ ምትክ በማቅረብ፣ የአባቱን ፍርድ አርክቷል።⁶ ክርስቶስ ለእነርሱ ብሎ በፈቃደኝነት በአብ ተሰጠ⁷። በእነርሱም ምትክ የእርሱ መታዘዝና የጽድቅ ብድራት በፈቃደኝነት ተቀባይ ሆነ⁸። ስለዚህ ምእመናን መጽደቅ ይሚችሉት ከእነርሱ በተገኘ ነገር ምክንያት ሳይሆን፣ በነፃ በተሰጠ ጸጋ ምክንያት ብቻ ነው።⁹ የእግዚአብሔር የጽድቅ ብድራትና የተትረፈረፈው ጸጋው የተሰጠበት ዋናው ዓላማም በኃጢአተኞች መጽደቅ እግዚአብሔር እንዲከበር ነው።¹⁰

6. ማር. 10:45፤ ሮሞ 5:8-10+18+19፤ ገላ. 3:13፤ 1ኛ ጢሞ. 2:5+6፤ እዕ. 1:3፤ 10:10+14፤ ዳግ. 9:24+26፤ ኢሳ. 52:13-53:12
7. ሮሞ 8:32፤ ዮሐ. 3:16
8. 2ኛ ቆሮ. 5:21፤ ኤፌ. 5:2፤ ፊል. 2:6-9፤ ኢሳ. 53:10+11
9. ሮሜ 3:24፤ ኤፌ. 1:7
10. ሮሜ 3:26፤ ኤፌ. 2:7፤ ዘካ. 9:9፤ ኢሳ. 45:21

4. እግዚአብሔር ከዘለዓለም ጀምሮ የመረጣቸውን ለማጽደቅ አስቀድሞ ወስኗል።¹¹ ዘመኑ ሲፈጸምም ክርስቶስ ለኃጢአታቸው ሲል ሞቷል። ለጽድቃቸውም ከሙታን ተነሥቷል።¹² ይህ ሁሉ ሆኖ ሳለ፤ በወቅቱ መንፈስ ቅዱስ ክርስቶስን ለእነርሱ በግላቸው እስኪሰጣቸው ድረስ አይጸድቁም።¹³

11. ሮሜ 8:29+30፤ ገላ. 3:8፤ 1ኛ ጴጥ. 1:2+19+20
 12. ገላ. 4:4፤ 1ኛ ጢሞ. 2:6፤ ሮሜ 4:25
 13. ኤፌ. 2:3፤ ቲቶ 3:3-7፤ ገላ. 2:16፤ ቆላ. 1:21+22

5. የጸደቁትን ሰዎች ኃጢአት እግዚአብሔር ሁል ጊዜ ይቅር በማለት ላይ ይገኛል።¹⁴ ምንም እንኳ ከጽድቅ አቋማቸው ፈጽመው መውደቅ ባይችሉም፤¹⁵ እራሳቸውን አዋርደው ኃጢአታቸውን በመናዘዝ ምሕረትን እስኪለምኑ ድረስ፤ እምነታቸውንና ንስሐቸውን እስኪያድሱ ድረስ፤ በኃጢአታቸው ምክንያት በእግዚአብሔር አባታዊ ተግማጽ ሥር ሊወድቁና የፊቱን ብርሃን ሊያጡ ይችላሉ።¹⁶

14. ማቴ. 6:12፤ 1ኛ ዮሐ. 1:7+9፤ 2:1+2
 15. ገላ. 4:4፤ 1ኛ ጢሞ. 2:6፤ ሮሜ 4:25
 16. ኤፌ. 2:3፤ ቲቶ 3:3-7፤ ገላ. 2:16፤ ቆላ. 1:21+22

6. በእነዚህ ሁሉ ረገድ፤ የብሉይ ኪዳን አማኞችም መጽደቅ ከአዲስ ኪዳን አማኞች መጽደቅ ጋር አንድ ዓይነት ነበር።¹⁷

17. ገላ. 3:9+13+14፤ ሮሜ 4:6-8+22-24፤ 10:6-13፤ ዕብ. 13:8

ምዕራፍ አሥራ ሁለት የእግዚአብሔር ልጅነት

1. በጸጋው ያጸደቃቸውን ሁሉ በአንድ ልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይነት የልጅነትን ጸጋ አንዲቀበሉ ሰጥቷቸዋል።¹ በዚህም የእግዚአብሔር ልጆች ሆኖ መቆጠርና የእግዚአብሔር ልጅነትን መብት ተካፋይ ይሆናሉ።² ስሙን ይቀበላሉ።³ የልጅነትን መንፈስ ይቀበላሉ።⁴ በድፍረት ወደ ጸጋው ዙፋን ለመግባት ይፈቀድላቸዋል።⁵ እግዚአብሔርን አባ አባት ብለው የመጥራት መብት ይሰጣቸዋል።⁶ እግዚአብሔር ይራራላቸዋል።⁷

ይንከባከባቸዋል፤⁸ የሚያስፈልጋቸውን ይሰጣቸዋል፤⁹ እንደ ልጅ በእርሱ ይቀጣሉ¹⁰ እንጂ ፈጽመው አይጣሉም¹¹፤ ለመዳንም ቀን ታትመዋል፤¹² የተስፋዎቹ ወራሾች ናቸው¹³፤ የዘላለምንም የደኅንነት ተስፋ ይወርሳሉ።¹⁴

1. ኤፌ. 1:5፤ ገላ. 4:4+5
2. ሮሜ 8:17፤ ዮሐ. 1:12
3. ዘኁ. 6:24-26፤ ኤር. 14:9፤ አዋ. 9:12፤ ዮሐዋ. 15:17፤ 2ኛ ቆሮ. 6:18፤ ራእ. 3:12
4. ሮሜ 8:15
5. ኤፌ. 3:12፤ ዕብ. 4:16
6. ሮሜ 8:15፤ ገላ. 4:6፤ ሮሜ 8:16
7. መዝ. 103:13
8. ምሳ. 14:26
9. ማቴ. 6:30+32፤ 1ኛ ጴጥ. 5:7
10. 12:6
11. ሰቆ. 3:31+32፤ መዝ. 89:30-35
12. ኤፌ. 4:30
13. ዕብ. 6:12
14. 1ኛ ጴጥ. 1:3+4፤ ዕብ. 1:14

ምዕራፍ አሥራ ሦስት ቅድስና

1. በልብ ውስጥ በመንፈስ ቅዱስ በሚመጣው በእግዚአብሔር ጥሪ አንድ ጊዜ የተጠሩትና ዳግመኛ የተወለዱት፤ በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ምክንያት፤ በውስጣቸው በሚኖረው መንፈስ ቅዱስና የቃለ እግዚአብሔር አሠራር፤¹ አዲስ ልብና አዲስ መንፈስ በውስጣቸው በእውነት ስለተተከለ²፤ የኃጢአት ኃይል ከሕይወታቸው ተሸሯል።³ ብዙዎች ምቹቶቻቸውም በየጊዜው እየደከሙና እየተገደሉ ናቸው።⁴ እነዚህ ምእመናን በየጊዜው በደኅንነት ሕይወት በመጎልመስ ላይ ይገኛሉ።⁵ በቅድስና ኑሮ ያድጋሉ፤ ያለቅድስናም ማንም እግዚአብሔርን ሊያይ አይችልም።⁶

1. 1ኛ ተሰ. 5:23+24፤ 2ኛ ተሰ. 2:13+14፤ ሕዝ. 36:22-28፤ ቴቶ 3:5፤ ዮሐዋ. 20:32፤ ፊል. 3:10፤ ሮሜ 6:5+6
2. ዮሐ. 17:17+19፤ ኤፌ. 5:26፤ ሮሜ 8:13+14፤ 2ኛ ተሰ. 2:13
3. ሮሜ 6:6+14
4. ገላ. 5:24፤ 8:13
5. ቆላሰ. 1:10+11፤ ኤፌ. 3:16-19

6. 2ኛ ቆሮ. 7:1፤ ቆላ. 4:12፤ ዕብ. 12:14

2. ይህ ቅድስና በጠቅላላ ሙሉውን ሰውናታችንን ይዳስሳል።⁷ ይህም ሆኖ ግን በዚህ ሕይወት ፍጹምነትን አናገኝም። የርኩሰት ቅሬታ ከሁለንተናችን ጨርሶ ስለማይጠፋ፤⁸ ሥጋ በመንፈስ ላይ፤ መንፈስ በሥጋ ላይ እየተነሣ፤ እርቅ የማያውቀው ጦርነት ሁልጊዜ በሕይወታችን ይካሄዳል።⁹

7. 1ኛ ተሰ. 5:23፤ ሮሜ 12:1፤ 2

8. 1ኛ ዮሐ. 1:8-10፤ ሮሜ 7:14-25፤ ፊል. 3:12

9. ገላ. 5:17

3. በዚህ ጦርነት ምንም እንኳ የርኩሰት ቅሬታ ለጊዜው ቢያይልም፤¹⁰ ነገር ግን ቅድስናን ከሚሰጠን ከክርስቶስ የማያቋርጥ ጥንካሬ ስለሚፈልቅልን፤ አዲስ የተወለደው የሕይወታችን ክፍል ሁል ጊዜ ድልን ይጎናጸፋል።¹¹ ስለዚህ ቅዱሳን በእግዚአብሔር ፍርሃት የቅድስናን ሥራ ፍጹም በማድረግ¹² በጸጋ ይጎለምሳሉ።¹³

10. ሮሜ 7:23

11. 1ኛ ዮሐ. 1:8-10፤ ሮሜ 7:14-25፤ ፊል. 3:12

12. ገላ. 5:17

ምዕራፍ 14

እምነት፣ የደኅንነት መሣሪያ

1. የተመረጡት ለነፍሳቸው ደኅንነት¹ የደኅንነት መሣሪያ በሆነው እምነት ሊያምኑ የሚችሉት፤ ያ እምነት በክርስቶስ መንፈስ ሥራ በልባቸው ስለተተካለ ነው።² ይህም አብዛኛውን ጊዜ በቃሉ አገልግሎት አማካይነት ይሆናል።³ ይህ እምነት በዚሁ በቃሉ አገልግሎት፣ በጥምቀት፣ በቅዱስ ቁርባንና በጸሎት አማካይነት እየበለጸገ ይመጣል።⁴

1. ቲቶ 1:1፤ ዕብ. 10:39

2. 1ኛ ቆሮ. 12:3፤ ዮሐ. 3:5፤ ቲቶ 3:5፤ ዮሐ. 6:44፤ 45፤ ኤፌ. 2:8፤ ፊል. 1:29፤ 2ኛ ጴጥ. 1:1፤ 1ኛ ጴጥ. 1:2

3. ማቴ. 28:19፤ 20፤ ሮሜ 10:14፤ 17፤ 1ኛ ቆሮ. 1:21

4. 1ኛ ጴጥ. 2:2፤ ዮሐዋ. 20:32፤ ሮሜ 1:16፤ 17፤ ማቴ. 28:19፤ ዮሐዋ. 2:38፤ 1ኛ ቆሮ. 10:16፤ 1ኛ ቆሮ. 11:23-29፤ ሉቃ. 17:5፤ ፊል. 4:6፤ 7

2. ክርስቲያን የራሱ የእግዚአብሔር ሥልጣን በውስጡ ስለሚያስተጋባለት፤⁵ በዚህ እምነት በቃሉ የተጻፈውን ሁሉ ይጨብጣል። ለትእዛዛቱ በመገዛት፤⁶ የቃሉን ማስጠንቀቂያ በፍርሃት በመጠበቅ፤⁷ ለዚህ ሕይወትና ለሚመጣው ሕይወት በቃሉ የተሰጠውን የእግዚአብሔርን ተስፋ በመመርኮዝ፤⁸ ቃሉ በሚሰጠው መምሪያ በሠረት እርምጃውን ይቀይሳል። ሆኖም ዋናዎቹ የእምነት ተግባሮች መቀበል፣ መረከብ፣ ለጽድቅና ለቅድስና እንዲሁም ለዘላለም ሕይወት በጸጋ ቃል ኪዳን መሠረት በክርስቶስ ላይ ብቻ መደገፍ ናቸው።⁹

5. 2ኛ ጴጥ. 1:20÷21፤ ዮሐ. 4:42፤ 1ኛ ተሰ. 2:13፤ 1ኛ ዮሐ. 5:9÷10፤ ዮሐዋ. 24:14

6. መዝ. 119:10÷11፤ 48:97÷98÷167÷168፤ ዮሐ. 14:15

7. እዝ. 9:4፤ ኢሳ. 66:2፤ ዕብ. 4:1

8. ዕብ. 11:13፤ 1ኛ ጢሞ. 4:8

9. ዮሐ. 1:12፤ ዮሐዋ. 16:31፤ ገላ. 2:20፤ ዮሐዋ. 15:11፤ 2ኛ ጢሞ. 1:9÷10

3. የእምነት ደካማነት ወይም ጠንካራነት በየጊዜው የተለያየ ሊሆን ይችላል፤¹⁰ ብዙ ጊዜም በልዩ ልዩ መንገድ በመጎሰም ይደክማል፤ ግን ያሸንፋል።¹¹ በሕይወታችንም እየጎለመሰን፤ የእምነታችን ጀግሪና ፈጻሚ በሆነው በክርስቶስ ሙሉ እርግጠኛነትን ለመጎናጸፍ¹² እምነታችን ከጊዜ ወደ ጊዜ ያድጋል።¹³

10. ዕብ. 5:13÷14፤ ሮሜ 14:1÷2፤ ማቴ. 6:30፤ ሮሜ 4:19÷20፤ ማቴ. 8:10

11. ሉቃ. 22:31÷32፤ ኤፌ. 6:16፤ 1ኛ ዮሐ. 5:4÷5

12. ዕብ. 6:11÷12፤ 10:22፤ ቆላ. 2:2

13. ዕብ. 12:2

ምዕራፍ አሥራ አምስት ወደ ሕይወት የሚመራው ንስሐ

1. ወደ ሕይወት የሚመራው ንስሐ፤ የወንጌል ጸጋ ነው።¹ ስለዚህ ይህ የንስሐ ትምሕርትና እንዲሁም በክርስቶስ የማመን ትምህርት፤ በወንጌል ሰባኪዎች ሁሉ ሊሰጡ ይገባቸዋል።²

1. ዮሐዋ. 11:18፤ 2ኛ ቆሮ. 7:10፤ ዘካ. 12:10

2. ሉቃ. 24:47፤ ማር. 1:5፤ ዮሐዋ. 20:21

2. በዚህ ንስሐ ኃጢአተኛ አደጋን በማየትና በመፍራት ብቻ ሳይሆን፤ ነገር ግን ከኃጢአቱም እድፈትና አስጸያፊነት የተነሣ፤ ኃጢአቱም ከእግዚአብሔር ቅዱስ ባሕርይ ጋር ስለማይገጥምና ከእግዚአብሔር ቅዱስ ሕግ ጋር ስለሚቃረን፤ በኃጢአቱ ተጸጸቶ፤ ኃጢአቱን ጠልቶ፤ ወደ እግዚአብሔር ተመልሶ³ ከእርሱ ጋር በትእዛዛቱ ሁሉ ለመራመድ የሚወስንበትና የሚጣጣርበት መንገድ ነው።⁴

3. ሕዝ. 18:30-31፤ ኢሳ. 30:22፤ መዝ. 51:4፤ ኤር. 31:8-19፤ ኢዬ. 2:12-13፤ አዎ. 5:15፤ መዝ. 119:128፤ 2ኛ ቆሮ. 7:11፤ 1ኛ ተሰ. 1:9

4. መዝ. 119:6-59-106፤ 2ኛ ነገ. 23:23-25፤ ሉቃ. 1:6

3. ንስሐ መግባት ምንም እንኳ ኃጢአትን የሚከፍል የኃጢአት ዋጋ ነው ተብሎ ባይደገፉበትም⁵ ወይም በክርስቶስ በኩል የሚሰጥ የእግዚአብሔር የነፃ የጾጋው ስጦታ የሆነውን የኃጢአትን ይቅርታ የማግኛ ዋጋ ባይሆንም⁶ ያለንስሐ ማንም ሰው የኃጢአትን ምሕረት እቀበላለሁ ብሎ ማሰብ አይገባውም።⁷

5. ሕዝ. 36:31-32፤ 16:61-63፤ ኢሳ. 43:25

6. ሆሴ. 14:2-4፤ ሮሜ 3:24፤ ኤፌ. 1:7

7. ሉቃ. 13:3-5፤ ማር. 1:4፤ ዮሐዋ. 17:30-31

4. ኃጢአት ሁሉ ፍርድ ስለሚገባው የኃጢአት ትንሽ የለውም።⁸ እንዲሁም በእውነት ንስሐ ለሚገቡት ትልቅ ከመሆኑ የተነሣ ምሕረት የሌለው ኃጢአት የለም።⁹

8. ሮሜ 6:23፤ ገላ. 3:10፤ ማቴ. 12:36

9. ኢሳ. 55:7፤ ሮሜ 8:1፤ ኢሳ. 1:16-18

5. ሰዎች ባጠቃላይ ብቻ ስለ ኃጢአታቸው ንስሐ መግባት በቂ እንዳልሆነ መረዳት አለባቸው። ሰው በእያንዳንዱ ኃጢአቱ በዝርዝር ንስሐ መግባት አለበት።¹⁰

10. መዝ. 19:13፤ ማቴ. 26:75፤ ሉቃ. 19:8፤ 1ኛ ጢዋ. 1:13-15

6. ምሕረትን ለማግኘት በመጸለይ እያንዳንዱ ሰው ኃጢአቱን በግሉ ለእግዚአብሔር መናዘዝ አለበት።¹¹ ንስሐ ስለሚገባና ኃጢአቱን ስለሚናዘዝ፤ ምሕረትን ይቀበላል።¹² እንዲሁም

ወንድሙንና የክርስቶስን ቤተ ክርስቲያን የሚያሰድብ በግል ወይም በይፋ የፈጸመውን ኃጢአት ለመናዘዝና ስለ ኃጢአቱ ለማዘን፣ በኃጢአቱም ላስቀየማቸው ንስሐውን ለመግለጽ ፈቃደኛ መሆን አለበት።¹³ የተበደሉትም ከሱ ጋር ሊታረቁና በፍቅር ሊቀበሉት ይገባል።¹⁴

11. መዝ. 32:5+6! 51:1-14
12. ምላ. 28:13! ኢሳ. 55:7! 1ኛ ዮሐ. 1:9
13. ያዕ. 5:16! ሉቃ. 17:3+4! ኢያ. 7:19! ማቴ. 18:15-18
14. 2ኛ ቆሮ. 2:7+8! ገላ. 6:1+2

ምዕራፍ አሥራ ስድስት

ጥሩ ሥራ

1. ጥሩ ሥራ የሚባሉት እግዚአብሔር በቅዱስ ቃሉ ያዘዛቸው ነገሮች ብቻ¹ እንጂ፤ ሰዎች በጭፍን ስሜት ተነሣሰተውና «ጥሩ ላድርግ ባይ» ሆነው ያለ እግዚአብሔር ሥልጣን፣ እንዲሁ የደነገጓቸው ነገሮች አይደሉም።²

1. ሚክ. 6:8! ሮሜ 12:2! ዕብ. 13:21
2. ማቴ. 15:9! ኢሳ. 29:13! 1ኛ ዲዮ. 1:18! ዮሐ. 16:2 ሮሜ 10:2! 1ኛ ሳሙ. 15:21-23! ዘዳ. 10:12+13! ቆላ. 2:16+17+20-23

2. የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በመጠበቅ የሚደረጉ ጥሩ ሥራዎች የእውነተኛና የሕያው እምነት ፍሬዎችና ማስረጃዎች ናቸው።³ በነዚህ ጥሩ ሥራዎች አማካይነት አማኞች ምስጋናቸውን ይገልጻሉ።⁴ ደኅንነታቸውን ያረጋግጣሉ።⁵ የሃይማኖት ባልደረቦቻቸውን ያበረታታሉ።⁶ ሃይማኖታቸውን ያስጊጣሉ።⁷ የተቃዋሚዎችን አፍ ያዘጋሉ።⁸ መልካም ሥራ እንዲሠሩ በክርስቶስ ያዘጋጃቸውን⁹ እግዚአብሔርን ያከብራሉ።¹⁰ በቅድስና ፍሬ ተካፋዮች በመሆን የዘላለምን ሕይወት ይወርሳሉ።¹¹

3. ያዕ. 2:18+22! ቆላ. 3:15-17! 1ኛ ዲዮ. 2:9
4. መዝ. 116:12-14!
5. 1ኛ ዮሐ. 2:3+5! 2ኛ ዲዮ. 1:5-10
6. 2ኛ ቆሮ. 9:2! ማቴ. 5:16! 1ኛ ጢሞ. 4:12
7. ቲቶ 2:5+9-12! 1ኛ ጢሞ. 6:1
8. 1ኛ ዲዮ. 2:15
9. ኤፌ. 2:10

10. 1ኛ ዲ. 2:12፤ ፊል. 1:11፤ ዮሐ. 15:8
11. ሮሜ 6:22

3. አማኞች ጥሩ ሥራ ለመሥራት ችሎታቸው ፈጽሞ ከራሳቸው ሳይሆን በጠቅላላው ከክርስቶስ መንፈስ ስለሆነ¹² ከተቀበሉት ጸጋ በተጨማሪ ስለበት ፈቃዱ፣ መፈለግንም ማድረግንም በውስጣቸው የሚሠራው የመንፈስ ቅዱስ መገፋፋት ያስፈልጋቸዋል።¹³ ይህም ሆኖ ግን፣ በውስጣቸው የለውን የእግዚአብሔርን ጸጋ በመቀስቀስ መትጋት ይገባቸዋል እንጂ፣ የመንፈስ ቅዱስ ልዩ መገፋፋት ካልተሰማቸው መልካም ሥራን የመሥራት ግዴታ የሌለባቸው ይመስል፤ ቸልተኛ መሆን የለባቸውም።¹⁴

12. ዮሐ. 15:4-6፤ ሮሜ 8:4-14፤ ሕዝ. 36:26+27

13. ፊል. 2:13፤ 4:13፤ 2ኛ ቆሮ. 3:5፤ ኤፌ. 3:16

14. ፊል. 2:12፤ ዕብ. 6:11+12፤ 2ኛ ዲ. 1:3+5+10+11፤ ኢሳ. 64:7፤ 2ኛ ጢሞ. 1:6፤ ዮሐ. 26:6+7፤ ይሁ. 20+21

4. በዚህ ሕይወት ሊደረስበት ከሚችለው የመታዘዝ ክፍታ የሚደርሱ እግዚአብሔር ከሚጠብቅባቸው አትርፈው መሥራት ቀርቶ፤ ሊፈጽሙ የሚገባቸውን ግዴታቸውን እንኳ አያሟሉም።¹⁵

15. ሉቃ. 17:10፤ ነህ. 13:22፤ ሮሜ 8:21-25፤ ገላ. 5:17

5. በኛ መልካም ሥራና በዘላለም ሕይወት ከብር መካከል፤ እንዲሁም በእኛና በእግዚአብሔር መካከል በሚዛን ሊገመት የማይችል የከብር መራራቅ ስለ አለ፤ ምርጥ በሆኑት መልካም ሥራዎቻችን የጋጢአትን ሥርየት ወይም የዘላለምን ሕይወት ከእግዚአብሔር እጅ ልንገዛ አንችልም። በመልካም ሥራዎቻችንም እግዚአብሔርን ልንጠቅመው ወይም በዳሳችንን ይቅር እንዲለን ልንደልለው አንችልም።¹⁶ እነዚህንም መልካም ሥራዎች ሠርተን በተገኘን ጊዜ፤ የሚገባንን ብቻ የፈጸምን የግንጠቅም ባሪያዎቹ ነን።¹⁷ ይህም ሁሉ የሆነበት ምክንያት መልካም ሥራዎቻችን ሁሉ ከእርሱው መንፈስ ስለሚመነጩና¹⁸ በእኛ እስከተፈጸሙም ድረስ ከድካምና ካለመብቃት ጋር ተቀላቅለው ስለሚረከቡ፤ የእግዚአብሔርን ጥብቅ ሚዛን ሊቋቋሙ ባለመቻላቸው ነው።¹⁹

16. 16. ሮሜ 3:23፤ 4:2+4+6፤ 8:18+22-24፤ ኤፌ. 2:8+9፤ ቲቶ 3:5-7፤ መዝ. 16:2፤ ኢዮ. 22:2+3፤ 35:7+8

17. ሉቃ. 17:10

18. ሮሜ 8:13+14፤ ገላ. 5:22+23

19. ኢሳ. 64:6፤ ገላ. 5:17፤ ሮሜ 7:15+18፤ መዝ. 143:2፤ 130:3

6. ይህም ሆኖ ሳለ ግን፡ እግዚአብሔር አማኞችን በክርስቶስ በኩል ስለተቀበላቸው፡ መካልም ሥራዎቻቸውንም በእርሱው ምክንያት ይቀበላላቸዋል።²⁰ በዚህ ሕይወት እስካለን ድረስ፡ መልካም ሥራዎቻችን ምንም ነቀፋ የሌለባቸውና በእግዚአብሔር ፊት ተግሣጽ የማይገኝባቸው ሆነው ሳይሆን²¹ እሱ በልጁ ውስጥ እንዳሉ ተመልከቶ፡ ከልብ የተፈጸሙትን ሊቀበላቸው በጎ ፈቃዱ ስለሆነ ብቻ ነው።²²

20. ኤፌ. 1:6፤ 1ኛ ጴጥ. 2:5፤ ዘጸ. 28:38፤ ዘፍ. 4:4፤ ዕብ. 11:4

21. ኢዮ. 9:20፤ መዝ. 143:2፤ 1ኛ ዮሐ. 1:8

22. ዕብ. 13:20+21፤ 6:10፤ 2ኛ ቆሮ. 8:12፤ ማቴ. 25:21+23፤ 1ኛ ቆሮ. 3:14፤ 4:5

7. ዳግም ባልተወለዱ ሰዎች የሚሠሩ ጥሩ ሥራዎች ምንም እንኳ ሥራዎቹ እግዚአብሔር በቃሉ እንዳዘዛቸውና እንዲሁም ፍሬአቸውም እነርሱንና ሌሎችን ጠቃሚ ቢሆኑም²³ ነገር ግን በእምነት ከተቀደሰ ልብ ስለማይመነጩና²⁴ በትክክለኛ መንገድ እንደቃሉ ስለማይፈጸሙ²⁵ ዓላማቸውም ለእግዚአብሔር ከብር ስላልሆነ²⁶ ፍጹም የረከሱና እግዚአብሔርን የማያስደስቱ፤ ለሠራውም ከእግዚአብሔር ጸጋን የማያስገኙ ናቸው።²⁷ ይህም ሆኖ ግን እነዚህን ሥራዎች አለመፈጸም፡ የባለ ኃጢአትና እግዚአብሔርን አስከፊ ነው።²⁸

23. 2ኛ ነገ. 10:30+31፤ 1ኛ ነገ. 21:27+29፤ ሉቃ. 18:2-7፤ ሮሜ 13:4

24. ዕብ. 11:4+6፤ ዘፍ. 4:3-5

25. 1ኛ ቆሮ. 13:3፤ ኢሳ. 1:12

26. ማቴ. 6:2+5+16፤ 1ኛ ቆሮ. 10:31

27. ምሳ. 21:27፤ ሐጌ 2:14፤ ቲቶ 1:15፤ 3:5፤ አዋ. 5:21+22፤ ግር. 7:6+7፤ ሆሴ. 1:4፤ ሮሜ 9:16

28. መዝ. 14:4፤ 36:3፤ ማቴ. 25:41-45፤ 23:23፤ ሮሜ 1:21-32

LAPSLEY / BROOKS FOUNDATION, INC.
1701 N. GREENVILLE AVE. ST. 810
RICHARDSON, TEXAS 75081, USA

ምዕራፍ አሥራ ሰባት እስከ መጨረሻ ጸንቶ መቆም

1. እግዚአብሔር በሚውደው ልጁ የተቀበላቸው፤ በልዩ የመንፈስ ቅዱስ ጥሪ በልቦናቸው ጥሪውን ያስቀመጠላቸው፤ በመንፈሱ የቀደሳቸው፤ ፈጽመው ወይም እስከ መጨረሻው ከጸጋው አቋም ሊወድቁ አይችሉም፤ ነገር ግን በእርግጥ እስከ ፍጻሜ ይጸናሉ፤ ለዘላለምም ደኅንነት ይጠበቃሉ።¹

1. ፊ.ላ. 1:6፤ 2ኛ ጴጥ. 1:10፤ ሮሜ 8:28-30፤ ዮሐ. 10:28+29፤ 1ኛ ዮሐ. 3:9፤ 1ኛ ዮሐ. 5:18፤ 1ኛ ጴጥ. 1:5+9

2. ይህ እስከ ፍጻሜ መጽናታቸው በራሳቸው ምርጫ ላይ የተመረኮዘ አይደለም፤ ነገር ግን በማይለወጠው በአብ ፍቅር፤² ተሰሚነት ባለው በኢየሱስ ክርስቶስ አማላጅነት፤³ በውስጣቸው በሚኖረው መንፈስ ቅዱስ፤ በውስጣቸው ካለው በእግዚአብሔር ዘርፍ⁴ ከሕይወት ቃል ኪዳን በሚመነጩ በማይሻረው በእግዚአብሔር የምርጫ ውሳኔ ላይ የተመረኮዘ ነው።⁵ የደኅንነታቸው እርግጠኛነትና አለመለውጥም ከዚህ የተነሣ ነው።⁶

2. መዝ. 89:3+4+28-33፤ 2ኛ ጢሞ. 2:18+19፤ ኤር. 31:3
3. ዕብ. 10:10+14፤ 13:20+21፤ 9:12-15፤ 7:25፤ ሮሜ 8:33-39፤ ዮሐ. 17:11+24፤ ሉቃ. 22:32
4. ዮሐ. 14:16+17፤ 1ኛ ዮሐ. 2:27፤ 3:9
5. ኤር. 32:40፤ 31:31-34፤ መዝ. 89:34-37
6. ዮሐ. 6:38-40፤ 10:28፤ 2ኛ ተሰ. 3:3፤ 1ኛ ዮሐ. 2:19

3. ይህም ሆኖ ግን በሰይጣን ፈተና፤ በዓለም አባባይነት፤ በውስጣቸው በቀረው የርኩስት ግዋልና ጽናትን የሚሰጧቸውን የጸጋ መሣሪያዎች ችላ ከማለት የተነሣ፤ በመጥፎ ኃጢአቶች ሊወድቁ ይችላሉ።⁷ ለተወሰነ ጊዜም በነዚህ ኃጢአቶች ሊቆዩ ይችላሉ።⁸ በዚህም ምክንያት እግዚአብሔርን ሊያስቀይሙ፤⁹ መንፈስ ቅዱስን ሊያሳዝኑ፤¹⁰ አንዳንዶቹን ጸጋዎቻቸውንና መጽናናታቸውን ሊያጡ፤¹¹ ልባቸው እንዲደነድን ሊያደርጉ፤¹² ሕሊናቸውን ሊያቆስሉ፤¹³ ሌሎችን ሊበድሉና ሊያስድቡ፤¹⁴ በራሳቸውም ላይ ጊዜያዊ ፍርድን ሊያስከትሉ ይችላሉ።¹⁵

7. ዘጸ. 32:21፤ ዮና. 1:3+10፤ መዝ. 51:14፤ ማቴ. 26:70+72+74
8. 2ኛ ሳሙ. 12:9+13፤ ገላትያ 2:11-14
9. ዘጉ. 20:12፤ 2ኛ ሳሙ. 11:27፤ ኢሳ. 64:7+9

10. ኤፌ. 4:30
11. መዝ. 51:8+10+12 ራእ. 2:4 ማቴ. 26:75
12. ኢሳ. 63:1
13. መዝ. 32:3+4 51:8
14. ዘፍ. 12:10-20 2ኛ ሳሙ. 12:14 ገላ. 2:13
15. መዝ. 89:31+32 1ኛ ቆሮ. 11:32

ምዕራፍ አሥራ ስምንት ጸጋና የደኅንነት ዋስትና

1. ግብዝችና ዳግመኛ ያልተወለዱ ሰዎች በከንቱ ተስፋና በሥጋዊ ድፍረት እግዚአብሔር ታርቆናል ወይም ደኅንነትን አግኝተናል ብለው ቢገምቱም ቅሱ! መጨረሻቸው ጥፋት ብቻ ሲሆን² ነገር ግን በእርግጥ በጌታ ኢየሱስ የሚያምኑት፤ ከልባቸው የሚያፈቅሩትና በመልካም ሕሊና በፊቱ ለመኖር የሚጥሩት፤ እነሱ ብቻ በዚህ ሕይወት ሳሉ በጸጋው ውስጥ እንዳሉ እርግጠኛ ሊሆኑና³ በእግዚአብሔርም ከብር ተስፋ ፍስሐ ሊያደርጉ ይችላሉ። ይህም ተስፋ በፍጹም አያሳፍራቸውም።⁴

1. ሚክ. 3:11 ዘጳ. 29:19 ዮሐ. 8:41
2. አዋ. 9:10 ማቴ. 7:22+23
3. 1ኛ ዮሐ. 5:13 2:31 3:14+18+19+21+24
4. ሮሜ 5:2+5

2. ይህ እርግጠኝነት በባዶ ግምትና በምናልባት እምነት ላይ የተመሠረተ ከንቱ ተስፋ ሳይሆን⁵ በእግዚአብሔር እውነተኛ ቃል፤ በተሰጠን የደኅንነት ተስፋ ላይ የተመረኮዘ፤ የማይናወጥ የእምነት እርግጠኝነት ነው።⁶ የእምነት እርግጠኝነት በተጨማሪም በተስፋው በተሰጡት በልቦናችን በሚገኙ የጸጋ ፍሬዎችና⁷ የእግዚአብሔር ልጆች ለምሆናችን ከመንፈሳችን ጋር በሚመሰክርልን በልጅነት መንፈስ ምስክርነት ላይ የተመረኮዘ ነው።⁸ ይህም መንፈስ ለቤዛ ቀን የታተምንበት የርስታችን መያዣ ነው።⁹

5. ዕብ. 6:11+19
6. ዕብ. 6:17+18
7. 2ኛ ጲዮ. 1:4-15+16
8. ሮሜ 8:15+16
9. ኤፌ. 1:13+14 4:30 2ኛ ቆሮ. 1:21+22

3. ይህ የደኅንነት እርግጠኛነት ደኅንነትን ከሚያስገኝልን እምነት ጋር የተቆራኘ ሰላይደለ፤ እውነተኛ አማኝ ይህን እርግጠኛነት ከማግኘቱ በፊት፤ ለብዙ ጊዜ ሊጠብቅና ከብዙ ችግሮች ጋር መዋጋት ይኖርበት ይሆናል።¹⁰ ነገር ግን አማኝ ከእግዚአብሔር በነፃ የተሰጡትን በረከቶች ለማወቅ በመንፈስ ቅዱስ በመመራት ልዩ እርግጠኛነት ሊጎናጸፍ ይችላል።¹¹ ስለዚህ መጠራቱንና መመረጡን ማጽናት፤ የእያንዳንዱ አማኝ ግዴታ ነው።¹² በዚህም መሠረት በሰላምና በመንፈስ ቅዱስ ደስታ፤ በእግዚአብሔር ፍቅርና ምስጋና፤ በመታዘዝ ግዴታው፤ በጥንካሬና በደስተኛነት ልቡ ይሞላ ዘንድ ነው።¹³ እንግዲህ የዚህ እርግጠኛነት ትክክለኛ ፍሬ ሰዎችን ወደ ስንፍና ከመምራት ፈጽሞ የራቀ መሆኑ ግልጽ ነው።¹⁴

10. 1ኛ ዮሐ. 5:13

11. 1ኛ ቆሮ. 2:12፤ 1ኛ ዮሐ. 4:13፤ ዕብ. 6:11+12፤ ኤፌ. 3:17+18

12. 2ኛ ጴጥ. 1:10

13. ሮሜ 5:1+2+5፤ 14:17፤ 15:13፤ ኤፌ. 1:3+4፤ መዝ. 4:6+7፤ 119:32

14. 1ኛ ዮሐ. 2:1+2፤ 3:2+3፤ 1:6+7፤ ሮሜ 6:1+2፤ ቲታ 2:11+12+14፤ 2ኛ ቆሮ. 7:1፤ ሮሜ 8:1+12፤ መዝ. 130:4፤

4. እርግጠኛነታቸውን ባለመንከባከብ፤ ሕሊናን በሚያቆስልና መንፈስን በሚያሳዝን በአንድ ዓይነት ልዩ ኃጢአት በመውደቅ፤ በድንገተኛና በከፋ ፈተና በመመታት፤ እግዚአብሔር ከሚፈሩት እንኳ በጭለማና ያለብርሃን ይራመዱ ዘንድ፤ የፊቱን ብርሃን በመንሳቱ፤ በነዚህና እነዚህን በመሳሰሉት ምክንያቶች እውነተኛች አማኞች የደኅንነት እርግጠኛነታቸው ሊነቃነቅባቸው፤ ሊመነግግባቸው፤ ሊያቋርጥባቸው ይችላል።¹⁵ ይህም ቢሆን እንኳ የእግዚአብሔር ዘር፤ የእምነት ሕይወት፤ ያ የክርስቶስና የክርስቲያን ወንድሞች ፍቅር፤ ያ የልባቸው እውነተኛነትና የኃላፊነት ግዴታ፤ ከሕይወታቸው ፈጽሞ አይጠፋም። በነዚህም አማካይነትና በመንፈስ ቅዱስ ሠራተኛነት፤ ይህ የመዳን እርግጠኛነት ከጊዜ በኋላ ሊታደስላቸው ይችላል።¹⁶ እስኪታደስላቸውም ድረስ፤ ፈጽመው ተስፋ ከመቋረጥ በነዚህ ነገሮች ይጠበቃሉ።¹⁷

15. መዝ. 51:8+12+14፤ 77:1-10፤ 31:22፤ ኤፌ. 4:30+31፤ ማቴ. 26:69-72፤ ሉቃ. 22:31-34

16. 1ኛ ዮሐ. 3:9፤ ሉቃ. 22:32፤ መዝ. 51:8+12፤ 73:15

17. ሚካ. 7:7-9፤ ኤር. 32:40፤ ኢሳ. 54:7-14፤ 2ኛ ቆሮ. 4:8-10

ምዕራፍ አሥራ ዘጠኝ

የእግዚአብሔር ሕግ

1. እግዚአብሔር ለአዳም ሕግን የሥራ ቃል ኪዳን አድርጎ ሰጠው። በዚህም ሕግ እርሱንና ዘሩን በግል፣ በሙሉ፣ በትክክል፣ ሁልጊዜ ይታዘዙ ዘንድ አሰራቸው። ሕጉንም ቢጠብቅ የዘላለምን ሕይወት ሊቀበል፤ ቢተላለፍ ግን ሞትን ሊቀበል ነበር። ከዚህም ጋር አብሮ ሕጉን የመጠበቅ ኃይልና ችሎታ ሰጠው።¹

1. ዘፍ. 1:26+27፤ 2:17፤ ኤፌ. 4:24፤ ሮሜ 2:14+15፤ 10:5፤ 5:12+19፤ ገላ. 3:10+12፤ መክ. 7:29

2. ይህ ሕግ ሰው በኃጢአት ከወደቀም በኋላ ትክክለኛ የጽድቅ መለኪያ ሆኖ ቆየ። እንዲህም ስለሆነ፤ በሊና ተራራ ላይ በአሥር ትእዛዛትና በሁለት ጽላት ላይ ተጽፎ በእግዚአብሔር ተሰጠ።² የመጀመሪያዎቹ አራቱ ትእዛዛት ለእግዚአብሔር ያለንን ግዴታ ሲገልጹ፤ የቀሩት ስድስቱ ለሰው ያለንን ግዴታ ይገልጻሉ።³

2. ያዕ. 1:25፤ 2:8+10-12፤ ሮሜ 3:19፤ 13:8+9፤ ዘጳ. 5:32፤ 10:4፤ ዘጸ. 34:1

3. ዘጸ. 20:3-17፤ ማቴ. 22:37-40

3. የሥነ ምግባር ሕግ ከሆኑት ከነዚህ ከአሥሩ በተጨማሪም፤ እግዚአብሔር ገና ላልጎለመሰቸው ቤተ ክርስቲያን (ለእስራኤል ሕዝብ) ልዩ ልዩ ምሳሌ ያዘሉ የሥነ ሥርዓት ሕግጋት ሰጣቸው። እነዚህም የሥነ ሥርዓት ሕግጋት በከፊል ክርስቶስን፣ ጸጋውን፣ ሥራውን፣ ሥቃዩን፣ በረከቱን ሲያመለክቱ፤⁴ በከፊል ደግሞ የተለያዩ የሥነ ምግባር ትምህርቶችን ያዘሉ ናቸው።⁵ አሁን በአዲስ ኪዳን እነዚህ የሥነ ሥርዓት ሕግጋት በሙሉ በመፈጸም ተወግደዋል።⁶

4. ዕብ. 10:1፤ 9:1-28፤ ገላ. 4:1-3፤ ቆላ. 2:17

5. ዘኁ. 19:9+10+19+23+27፤ ዘጳ. 24:19-21፤ 1ኛ ቆሮ. 5:7፤ 2ኛ ቆሮ. 6:17፤ ይሁ. 23

6. ቆላ. 2:14+16+17፤ ጳጉ. 9:27፤ ኤፌ. 2:15+16፤ ዕብ. 9:10፤ የሐዋ. 10:9-16፤ 11:2-10

4. እስራኤላውያን እንደ አንድ መንግሥት የቆሙ ስለነበሩ፤ የተለያዩ የመንግሥት መተዳደሪያ ሕግጋትን ሰጣቸው። እነዚህ

ሕግጋት የአስራኤል መንግሥት ሲፈርስ አብረው ተወግደዋል።
ከአጠቃላይ ትምሕርታቸው በስተቀር፤ አሁን ሌሎች መንግሥታትን
አያስገድዱም።⁷

7. ዘጸ. 21:1-23+19። ዘፍ. 49:10ን ከ1ኛ ጲጥ. 2:13+14ና ከ1ኛ ቆሮ.
9:8-10 ጋር አወዳድር።

5. የሥነ ምግባር መመሪያ የሆኑት ትእዛዛት ግን የዳኑትንም
ምእመናን ጭምር እንደሌሎቹ ሰዎች ለዘላቂታ በሥልጣናቸው
አስረዋቸዋል።⁸ ይህም የሆነበት ከሥነ ምግባር መመሪያ
ትልቅነታቸው የተነሣ ብቻ ሳይሆን፤ የሰጣቸውን የእግዚአብሔርን
የፈጣሪነት ሥልጣን ስለሚያንጸባርቁም ነው።⁹ ክርስቶስም በአዲስ
ኪዳን አጠነከራቸው እንጂ በምንም ዓይነት መንገድ
አልሻራቸውም።¹⁰

8. ሮሜ 13:8-10፤ 3:13፤ 7:25፤ 1ኛ ቆሮ. 5:7፤ 2ኛ ቆሮ. 9:21፤ ገላ.
5:14፤ ኤፌ. 6:2+3፤ 1ኛ ዮሐ. 2:3+4+7። ሮሜ 3:20ን፤ 7:7+8ንና 1ኛ
ዮሐ. 3:4ን ከሮሜ 6:15 ጋር አወዳድር።

9. ዘጸ. 6:4+5፤ ዘጸ. 20:11፤ ሮሜ 3:19፤ ያዕ. 2:8+10+11፤ ማቴ. 19:4-6፤
ዘፍ. 17:1

10. ማቴ. 5:17-19፤ ሮሜ 3:31፤ 1ኛ ቆሮ. 9:21፤ ሉቃ. 16:17+18

6. እውነተኛ አማኞች ምንም እንኳ እንደ ሥራ ቃል ኪዳን በሕግ
ለመጽደቅም ሆነ በሕግ ለመኮነን፤ ከሕግ ሥር ባይሆኑም፤¹¹ ሕጉ
ለነሱም ሆነ ለሌሎች፤ የሕይወት መመሪያ በመሆንና
የእግዚአብሔርን ፈቃድ በማስረዳት፤ በጣም ይጠቅማቸዋል፤
በሕጉም መሠረት እንዲራመዱ ያዛቸዋል።¹² በኃጢአት ያደፈ
ባሕርያቸውን፤ ልቦናቸውን፤ ሕይወታቸውን ይገልጣል።¹³ ይህንንም
በማድረጉ ራሳቸውን እየመረመሩ ስለ ኃጢአታቸው ይወቀሳሉ፤
ትሕትናን ይማራሉ፤ ኃጢአታቸውን ይጠላሉ።¹⁴ ከዚህም ሁሉ ጋር
ክርስቶስ ምን ያህል እንደሚያስፈልጋቸውና እሱም ለእግዚአብሔር
ምን ያህል ፍጹም መታዘዝ እንዳቀረበ እየተረዱ ይመጣሉ።¹⁵
ዳግመኛ ለተወለዱትም እንዲሁ ሕጉ ኃጢአትን በመከልከልና
ርኩሰታቸውን በመግታት ይጠቅማቸዋል።¹⁶ በሚሰጠውም
የኃጢአት ማስጠንቀቂያ፤ ኃጢአታቸው የሚገባው ምን እንደሆነ
ይረዳሉ። ምንም እንኳ ሕጉ ከሚያስጠነቅቀው እርግጥን ነፃ
ቢሆኑም፤ በዚህ ሕይወት ከኃጢአታቸው የተነሣ ምን መከራ
እንደሚገጥማቸው ያሳያቸዋል።¹⁷ እንዲሁም እግዚአብሔር
ለሚታዘዙት ያለውን የበረከት የተስፋ ቃል ያሳያቸዋል፤
በመታዘዛቸውም ምን በረከት እንደሚያገኙ ያስረዳቸዋል።¹⁸ ሆኖም

ይህ በረከት በሥራ ቃል ኪዳን በኩል የሚሰጥ የብዳራት ዋጋ አይደለም።¹⁹ ስለዚህ ሰው ሕጉ ስለሚያዘው መልካም ሲሠራ፤ ሕጉም ስለሚከለክለው ከመጥፎ ነገር ሲወገድ፤ ከሕግ በታች ሆነ ማለት አይደለም፤ ወይም ከጸጋ ሥር አይደለም ማለትም አይደለም።²⁰

11. ሮሜ 6:14፤ 7:4፤ 8:1+33፤ ገላ. 2:16፤ 3:13፤ 4:4+5፤ የሐዋ. 13:38+39፤
12. ሮሜ 7:12+22+25፤ መዝ. 119:1-6፤ 1ኛ ቆሮ. 7:19፤ ገላ. 5:14-23
13. ሮሜ 7:7+13፤ 3:20
14. ያዕ. 1:23-25፤ ሮሜ 7:9+14+24
15. ገላ. 3:24፤ ሮሜ 7:24+25፤ 8:3+4
16. ያዕ. 2:11+12፤ መዝ. 119:101+104+128
17. ዕዝ. 9:13+14፤ መዝ. 89:30-34፤ ገላ. 3:13
18. ዘጸ. 19:5+6፤ ዘዳ. 5:33፤ ዘኁ. 18:5፤ 26:1-13፤ ማቴ. 19:17፤ 5:5፤ 2ኛ ቆሮ. 6:16፤ ኤፌ. 6:2+3፤ መዝ. 37:11
19. ገላ. 2:16፤ ሉቃ. 17:10
20. ሮሜ 6:12-15። 1ኛ ጴጥ. 3:8-12ን ከመዝ. 34:12-16ና ከዕብ. 12:28+29 ጋር አስተያይ።

7. ከዚህ በላይ የተዘረዘሩት የሕግ ጥቅሞች ከወንጌል ጸጋ ጋር አይጋጩም፤ ነገር ግን ድርና ማግ ሆነው ባንድነት ይጣመራሉ።²¹ ይህም የሚሆነው መንፈስ ቅዱስ በሕጉ የተገለጠውን የእግዚአብሔርን ፈቃድ አማኝ በነፃነትና በደስታ እንዲመርጥና እንዲፈጽም ስለሚማርከውና ስለሚያስችለው ነው።²²

21. ሮሜ 3:31፤ ገላ. 3:21፤ ቲቶ 2:11-14
22. ሕዝ. 36:27። ዕብ. 8:10ን ከኤር. 31:33፤ ከመዝ. 119:35+47ና ከሮሜ 7:22 ጋር አስተያይ።

ምዕራፍ ሃያ የክርስቲያንና የሕሊና ነፃነት

1. ክርስቶስ በወንጌል በኩል ምእመናንን ከኃጢአት በደለኝነት፤ ከእግዚአብሔር ኮናኝ ቁጣ፤ ከሕግ እርግማን፤¹ ከተ ከሆነው ከዚህ ዓለምና ከሰይጣን ባርነት፤ ከኃጢአት ቀንበር፤² ከጭንቀት፤ ከሞት ፍርሃት፤ ከመቃብር ድልና ከዘላለም ኩነጌ ነጻ አውጥቷቸዋል።³ ከእነዚህ ነገሮች ነፃ ከማውጣቱም በላይ፤ ወደ እግዚአብሔር ፊት የመቅረብ መብትን ሰጣቸው።⁴ ክርስቲያን እግዚአብሔርን የሚታዘዘው እንደ ባርያ በፍርሃት ተገዶ ሳይሆን፤ እንደ ልጅ

በፍቅርና በአእምሮ ፈቃደኝነት ነው።⁵ ይህ የምእመናን ነፃነት በአሪት ሥር ከነበሩት የምእመናን ነፃነት ጋር እኩል⁶ ሲሆን፤ በተጨማሪ የአዲስ ኪዳን ምእመናን የሚከተሉት ተጨማሪ ነፃነቶች ተሰጥተዋቸዋል። የብሉይ ኪዳን አማኞች ይገዙበት ከነበረው ከአሪት ሥነ ሥርዓትና ሕግጋት ቀንበር⁷ የአዲስ ኪዳን አማኞች ነፃ ሆነው፤ በበለጠ ድፍረት ወደ ጸጋው ዙፋን መቅረብን አግኝተዋል።⁸ የብሉይ ኪዳን አማኞች ዘወትር ይቀበሉት ከነበረው የበለጠ የመንፈስ ቅዱስን ሙላት ተቀብለዋል።⁹

1. ቲቶ 2:4፤ 1ኛ ተሰ. 1:10፤ ገላ. 3:13
2. ገላ. 1:4፤ ቆላ. 1:13፤ የሐዋ. 26:18፤ ሮሜ 6:14
3. ሮሜ 8:28፤ 9፤ 8:1፤ 1ኛ ተሰ. 1:10፤ መዝ. 119:71፤ 2ኛ ቆሮ. 4:15-18፤ 1ኛ ቆሮ. 15:54-57፤
4. ሮሜ 5:1+2
5. ሮሜ 8:14+15፤ ገላ. 4:6፤ 1ኛ ዮሐ. 4:18
6. ገላ. 3:8+9+14፤ ሮሜ 4:6-8፤ 1ኛ ቆሮ. 10:3+4፤ ዕብ. 11:1-40
7. ገላ. 4:1-7፤ 5:1፤ የሐዋ. 15:10+11
8. ዕብ. 4:14-16፤ 10:19-22
9. ዮሐ. 7:38+39፤ የሐዋ. 2:17+18፤ 2ኛ ቆሮ. 3:8+13+17+18፤ ኤር. 31:31-34

2. የሕሊና ጌታ እግዚአብሔር ብቻ ስለሆነ¹⁰ ሃይማኖትንና አምልኮን በሚመለከት ከቃሉ ከሚቃረኑ ከሰዎች ትምህርትና ትእዛዛት ሕሊናችንን ነፃ አድርጎልናል።¹¹ ስለዚህ በሕሊና ተገዶ እነዚህን ትምሕርቶች ማመንና ትእዛዛቱንም መጠበቅ እውነተኛ የሕሊናን ነፃነት መወርወር ነው።¹² ያለ አንዳች ጥያቄና በጭፍን እምነት እንዲቀበሏቸው ማድረግም የሕሊናን ነፃነትና አእምሮን ማጥፋት ነው።¹³

10. ያዕ. 4:12፤ ሮሜ 14:4+10፤ 1ኛ ቆሮ. 10:29
11. የሐዋ. 4:19፤ 5:29፤ 1ኛ ቆሮ. 7:22+23፤ ማቴ. 15:1-6፤ 23:8-10፤ 15:9፤ 2ኛ ቆሮ. 1:24
12. ቆላ. 2:20-23፤ ገላ. 1:10፤ 2:4+5፤ 5:1
13. ሮሜ 10:17፤ ኢሳ. 8:20፤ የሐዋ. 17:11፤ ዮሐ. 4:22፤ ራእ. 13:12+16+17፤ ኤር. 8:9፤ 1ኛ ጲጥ. 3:15

3. በክርስቲያን ነፃነት አስታከው ኃጢአትን የሚሠሩ፤ ወይም ምሞቶቻቸውን የሚንከባከቡ፤ የዚህን የክርስቲያንን ነፃነት ዓላማ ያጠፋሉ። ያም ዓላማ ከጠላቶቻችን እጅ ነፃ ወጥተን ጌታን ያለፍርሃት፤ በቅድስናና በጽድቅ በሕይወታችን ዘመን ሁሉ እንድናገለግለው ነው።¹⁴

14. 74. 5:13፤ 1ኛ ጴጥ. 2:16፤ 2ኛ ጴጥ. 2:19፤ ሮሜ 6:15፤ ዮሐ. 8:34፤ ሉቃ. 1:74-75

4. እግዚአብሔር የሾማቸው ሥልጣናትና ክርስቶስ የገዛው ነፃነት፤ እርስ በርስ እንዲጠፋፋ ሳይሆን፤ እርስ በርስ እንዲቋቋሙና እንዲደጋገፉ እግዚአብሔር አቅዷል። ስለዚህ በክርስቲያን ነፃነት አስታከው፤ የመንግሥትንም ቢሆን የቤተ ክርስቲያንን፤ ማንኛውንም ሕጋዊ ሥልጣን፤ ወይም አስተዳደር፤ የሚቃወሙ የእግዚአብሔርን ሥነ ሥርዓት ይቃወማሉ።¹⁵ እንደዚህ ያለውንም አስተሳሰብ የሚያስፋፉ ወይም እንደዚህ ያሉትን በሥራ ላይ የሚያውሉ፤ ክርስቶስ በቤተ ክርስቲያን የመሠረተውን ውጫዊ ሰላምና ሥርዓት አፍራሽ ስለሆነ፤ በሕግ ፊት ሊቀርቡና የቤተ ክርስቲያንም ቅጣት ሊሰጣቸው ይገባል።¹⁶

15. 1ኛ ጴጥ. 2:13-14-16፤ ሮሜ 13:1-8፤ ዕብ. 13:17፤ 1ኛ ተሰ. 5:12-13
16. ሮሜ 1:32፤ 16:17፤ ማቴ. 18:15-17፤ 1ኛ ቆሮ. 5:1-5-11-13፤ 2ኛ ዮሐ. 10:11፤ 2ኛ ተሰ. 3:6-14፤ 1ኛ ጢሞ. 6:3-4፤ 1:19-20፤ ቲቶ 1:10-11-13-14፤ 3:10፤ ራእ. 2:214-15-20

ምዕራፍ ሃያ አንድ አምልኮተ እግዚአብሔርና ሰንበት

1. አንድ አምላክ እንዳለ፤ እሱም በሁሉም ላይ ጌትነትና ሥልጣን እንዳለውና ለሁሉም ቸርነትን እንደሚያደርግ፤ ስለዚህም በሙሉ ልብ፤ በሙሉ ነፍስና በሙሉ ኃይል መፈራት፤ መፈቀር፤ መወደስ፤ መጠራት፤ መታመን፤ መገልገል እንዳለበት፤ ሰው በተፈጥሮው ያገኘው የሕሊና ብርሃን ያመለክታል።¹ ነገር ግን ተቀባይነት ያለው ሕያውን አምላክ የማምለክ ሥርዓት፤ በራሱ በእግዚአብሔር የተመሠረተ ነው። ይህም ሥርዓት እርሱ በሚሰጠው መግለጫ ብቻ ስለተወሰነ፤ በሰዎች ግምትና ዘዴ ወይም ሰይጣን በሚሰጠው ሐሳብ መሠረት፤ በሚታይ ነገር በመመሰል ወይም በመጽሐፍ ቅዱስ ባልተሰጠ በማንኛውም ዓይነት መንገድ እንዳናመልከው ተከልክለናል።²

1. ሮሜ 1:20፤ መዝ. 19:1-4፤ 97:6፤ 145:9-12፤ 104:1-35፤ 86:8-10፤ 95:1-6፤ 89:5-7፤ ዮሐዋ. 14:17፤ ዘጸ. 6:4-5
2. ዘጸ. 12:32፤ 4:15-20፤ ዘጸ. 20:4-6፤ ዮሐ. 4:23-24፤ ማቴ. 15:9፤ 4:9-10፤ ዮሐዋ. 17:23-25፤ ቆላ. 2:18-23

2. ሰግደትና አምልኮ ለአብ፡ ለወልድና ለመንፈስ ቅዱስ አንድ አምላክ ብቻ ሊሰጥ ይገባል።³ ለመላእክት ወይም ለሌሎች ፍጡሮች መሰጠት የለበትም።⁴ ደግሞም ሰው በኃጢአት ከወደቀ ወዲህ፤ ያለ አማላጅ እግዚአብሔርን ማምለክ አይችልም። ከጌታ ከኢየሱስም ብቻ በስተቀር ሌላ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል የቆመ አማላጅ ወይም መካከልኛ የለም።⁵

3. ዮሐ. 5:23፤ 10:25+26፤ ማቴ. 28:19፤ 2ኛ ቆሮ. 13:14፤ ኤፌ. 3:14፤ ራእ. 5:11-14፤

4. ቆላ. 2:18፤ ራእ. 19:10፤ ሮሜ 1:25

5. ዮሐ. 14:6፤ 1ኛ ጢሞ. 2:5፤ ኤፌ. 2:18፤ ቆላ. 3:17

3. እያመሰገኑ መጸለይ፡ እግዚአብሔር ከሚመለከባቸው መንግዶች አንዱ መንገድ ስለሆነ⁶ ከሰዎች ሁሉ ይጠበቅባቸዋል።⁷ ይህም ጸሎት ተቀባይነት እንዲያገኝ፤ በወልድ ስም፤⁸ በመንፈስ ቅዱስ ረዳትነት፤⁹ እንደፈቃዱ መሠረት፤¹⁰ ትርጉሙ በሚገባን መንገድ፤ በአክብሮት፤ በትሕትና፤ በትጋት፤ በእምነት፤ በፍቅር፤ በጽናት ሊሆን ይገባል።¹¹ በሚሰማ ድምጽ ከሆነም በሚታወቅ ቋንቋ መሆን አለበት።¹²

6. ፊል. 4:6፤ 1ኛ ጢሞ. 2:1፤ ቆላ. 4:2

7. መዝ. 65:2፤ 67:3፤ 96:7+8፤ 148:11-13፤ ኢሳ. 55:6+7

8. ዮሐ. 14:13+14፤ 1ኛ ጴጥ. 2:5

4. ጸሎት ለተፈቀዱ ነገሮች ብቻ ሊደረግ ይገባል።¹³ በሕይወት ላሉና ወደፊትም ለሚወለዱት ሰዎች ሁሉ እንጂ¹⁴፤ ከዚህ ዓለም በሞት ለተለዩት ሰዎች መጸለይ ከልክል ነው።¹⁵ ምሕረት የማይደረግለትን ኃጢአት የፈጸሙ መሆናቸው ለታወቀም መጸለይ ከልክል ነው።¹⁶

13. ሮሜ 8:26፤ ኤፌ. 6:18

14. 1ኛ ዮሐ. 5:14

15. መዝ. 47:7፤ መክ. 5:1+2፤ ዕብ. 12:28፤ ዘፍ. 18:27፤ ያዕ. 5:16፤ 1:6+7፤ ማር. 11:24፤ ማቴ. 6:12+14+15፤ ቆላ. 4:2፤ ኤፌ. 6:18

16. 1ኛ ዮሐ. 5:16

5. እግዚአብሔርን እያከበሩ የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ፤¹⁷ ትክክለኛ የሆነ የቃለ እግዚአብሔር ስብከት፤¹⁸ እግዚአብሔርን በመታዘዝ፤ በማስተዋል፤ በእምነት፤ በአክብሮትና በመረዳት ቃሉን መስማት፤¹⁹

ጸጋ በተሞላ ልብ መዘመር፤²⁰ በክርስቶስ የተመሠረቱትን የምሥጢር ሥርዓቶች በትክክል እየተፈጸሙ ተገቢ በሆነው መንገድ መቀበል፤ እነዚህ ሁሉ ዘወትር እግዚአብሔር የሚመለከባቸው መንገዶች ናቸው።²¹ በተጨማሪም ደግሞ በተወሰኑ ጊዜዎች በቅድስናና ሃይማኖታዊ በሆነ መንገድ²² መሐላ፤²³ ስእለት፤²⁴ ጸም፤²⁵ ምስጋና ሊደረጉ ይገባል።²⁶

17. ሉቃ. 4:16፤17፤ የሐዋ. 15:21፤ ቆላ. 4:16፤ 1ኛ ተሰ. 5:27፤ ራእ. 1:3
 18. 2ኛ ጢሞ. 4:2፤ የሐዋ. 5:42
 19. ያዕ. 1:22፤ የሐዋ. 10:33፤ ማቴ. 13:19፤ ዕብ. 4:2፤ ኢሳ. 66:2
 20. ቆላ. 3:16፤ ኤፌ. 5:19፤ ያዕ. 5:13፤ 1ኛ ቆሮ. 14:15
 21. ማቴ. 28:19፤ 1ኛ ቆሮ. 11:23-29፤ የሐዋ. 2:42
 22. ያዕ. 12:28
 23. ዘዳ. 6:13፤ ነህ. 10:29፤ 2ኛ ቆሮ። 1:23
 24. መዝ. 116:14፤ ኢሳ. 19:21፤ መክ. 5:4፤5
 25. ኢዩ. 2:12፤ አስቴር 4:16፤ ማቴ. 9:15፤ የሐዋ. 14:23
 26. ዘጸ. 15:1-21፤ መዝ. 107:1-43፤ ነህ. 12:27-43፤ አስ. 9:20-22

6. አሁን በወንጌል ዘመን ማንኛውም የአምልኮ ክፍል በበታ የተወሰነ አይደለም፤ ወይም በበታው ምክንያትና ወደ በታው አቅጣጫ በመደረጉ ተቀባይነት አይኖረውም።²⁷ ነገር ግን፤ እግዚአብሔርን በማንኛውም በታ በመንፈስና በእውነት ማምለክ ይቻላል።²⁸ በየቀኑ³⁰፤ በቤተሰብና³¹ በግል ይመለከዳል።³² እንዲሁም አክብሮት ባለው መንገድ በጉባኤ ይመለከዳል።³³ እግዚአብሔር በቃሉና በአስተዳደሩ ለነዚህ የአምልኮ አገልግሎቶች ሲጠራ፤ በግዴላሽነትና በእምቢተኝነት መቅረት ወይም መሰረዝ አይገባም።³³

27. ዮሐ. 4:21
 28. ሚል. 1:11፤ 1ኛ ጢሞ. 2:8
 29. ዮሐ. 4:23፤24
 30. ኤር. 10:25፤ ዘዳ. 6:6፤7፤ ኢዮ. 1:5፤ 2ኛ ሳሙ. 6:18፤20
 31. ማቴ. 6:11፤ ኢዮብ 1:5
 32. ማቴ. 6:6፤16-18፤ ነህ. 1:4-11፤ ዳን. 9:3፤4
 33. ኢሳ. 56:6፤7፤ ዕብ. 10:25፤ መዝ. 100:4፤ 122:1፤ 84:1-12፤ ሉቃ. 4:16፤ የሐዋ. 13:42፤44፤ 2:42

7. ከጊዜ ተከፍሎ እግዚአብሔርን ማምልኪያ መወሰን የተፈጥሮ ሕግ እንደሆነ ሁሉ፤ እንዲሁም በቃሉ ዘላቂ በሆነና ሰዎችን ሁሉ በሚመለከት ሕግ በዘመናት ሁሉ ከሰባት አንድ ቀን ለሱ የተቀደሰ ሰንበት እንዲሆን ደንግጓል።³⁴ ይህም ቀን ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ